

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia Poporului”, Sibiu.

Foale politică.

Apare în fiecare Duminică.

INSERATE:

să primesc la **biroul administrației**, (str. Măcelarilor nr. 12).
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oraă 12 bani a treia-oraă 10 bani.

În jurul împăcării.

Ziarele noastre cele mai însemnate ne aduc știrea că partidul național urmează înainte a se țirgii cu guvernul despre împăcare. Cetitorii se vor mira aflând aceasta. Cum, vor întreba, după atâtea mișelii ce ni-s'au făcut și ni-se mai fac, după omorirea atâtor români nevinovați, când și acuma tricolorul românesc ieste prigonit cu atâtea înverșunare de jandarmi, se mai găsește cineva care să mai stea de vorbă cu guvernul? Noi credeam că deputații și comitetul național au ieșit de mult din odăile primului-ministru, și i-au întors spatele!

E adevărat. Guvernul ne prigonește și acuma cu furie. Suntem ca pe vremea celor mai grele apăsări supt Tisza, tatăl îngîmfatului conte de azi, sau supt Bánffy pașa dela Năsăud. Dacă însă partidul național urmează totuș a mai sta de vorbă cu guvernul, atunci de sigur iel a chibzuit bine lucrurile căci dacă *iel* ar fi rupt firul țirguelilor, guvernul ar fi scăpat ușor, spunând că a avut gânduri bune de împăcare, dar că partidul ieste vinovat, căci nici nu a stat măcar până în capăt de vorbă cu iel. Și trebuie să se știe că guvernul are poruncă primită dela însuș Impăratul ca să împace pe români. Ca să scape de porunca asta, iel s'ar bucura dacă i-am da un astfel de prilej căci ar spune Impăratului că românii sunt vinovați dacă nu s'a făcut pacea.

Aceasta e pricina că fruntașii partidului nostru nu au întors încă spatele guvernului. Iei știu bine că e puțină nădejdea de a face o împăcare cu guvernul și știu bine că iel ar dori să scape cu o pace ieftenă, adică să nu ne dea mai nimic și să se laude totuș că ne-a mulțămît și că a potolit plângerile noastre neconținute. Iei văd bine și marile prigoniți de cari suferă poporul, dar vor să nu poarte iei, ci guvernul răspunderea și vina dacă în țara asta nu mai pot să se potolească luptele și certele dintre neamuri.

Guvernul vede astea și poate tocmai pentru aceia iel cearcă prin prigoniți să ne abată dela țirgueli și să scape prin viclesuguri de datoria sa.

Nu trebuie deci să ne mirăm dacă partidul național arată prea îndelungă răbdare și mai vorbește cu guvernul.

Dar ne va întreba cineva: despre ce ieste vorba în țirguelile acestea? Ce va cere guvernul și ce ne fâgădu-

ieste în schimb? Ce cere partidul național și ce dă iel guvernului?

La întrebările acestea nu putem răspunde de-a dreptul, căci despre țirguelile acestea nu avem cunoștință. Partidul național tănuiește cuprinsul lor și credem că așa e bine. Multe țirguri se strică numai pentru că au fost vestite înainte la toată lumea.

Nu ne rămâne deci decât să dăm noi cu bănuiala despre ce poate fi vorba în aceste țirgueli?

Mai întâi e sigur că fruntașii partidului național vor fi cerut să se dea nu slujbe și pâne la câți-va dintre iei, ci să se dea *drepturi* poporului întreg și *toți Români* să aibă folos de iele, nu numai câți-va oameni doritori de căpătuială. Putem apoi să știm că partidul național nu va primi nici-odată cererea contelui Tisza care spune că trebuie să ne desființăm partidul și să intrăm cu toții în partidul guvernului. Dacă contele Tisza și Khuen vor stărui asupra acestui lucru, nu poate fi vorba nici-odată de pace. Românii nu vor lăpăda nici-odată arma asta de luptă care e partidul național-românesc.

Dar cari sunt nevoile noastre naționale cele mai arzătoare fără de cari noi nu ne-am putea împăca nici-odată? Mai întâi de sigur am cere guvernului să ne recunoască partidul național și să ne dea libertatea de a ne aduna și sfătui în conferințele naționale ale partidului, căci pacea nu poate fi primită decât de o astfel de conferință, adunare a *tuturor românilor*.

Cea mai apăsătoare pentru noi din toate neajunsurile e de sigur nenorocita lege școlară a contelui Apponyi. Cu durere în suflet vedem cum școala românească plătită de noi, e silită să lucreze pentru maghiarizarea copiilor noștri. Învățătorii sunt prigoniți și trăiesc în frica neconținută de a fi aruncați pe drumuri dacă domnului inspector școlar i-se pare că vre-unul din iei e bun român. Legea asta e un ghilț care strînge școala noastră de gît și o sugrumă tot mai mult. Dacă guvernul vrea să ne împăcăm trebuie să ne dea libertatea de mai înainte în școală și trebuie să retragă și porunca lui Apponyi de a se învăța religia ungurește în școlălele statului.

Trebuie să cerem apoi punerea în lucrare a legii de naționalități. Românii trebuie să aibă slujbași români sau oameni cari știu ungurește, căci nu se poate cere poporului să învețe ungurește de dragul cîtorva slujbași. Limba românească la judecătorie, la comitat și în comune trebuie să capete măcar

drepturile ce i-s'au dat acum 40 de ani în legea de naționalități. Liceele (gimnaziile) din ținuturi românești trebuie să fie românești ca limba de învățătură.

Orice prigoniire împotriva bisericii noastre trebuie să înceteze. Statul azi ajută bisericile ungurești, deși sunt mai bogate ca ale noastre. Dreptatea cere să se dea și bisericilor românești ajutoare în aceeași măsură ca și celor ungurești. Biserica greco-catolică nu poate fi înglobată în cea romano-catolică, ci trebuie să i-se dea aceleași drepturi de cîrmuire dela sine, cum le are și biserica ortodoxă românească.

Legea dreptului de vot e una din cele mai însemnate ce se vor face în țara noastră. Șovinistii unguri plănuiesc de mult să răpească poporului nostru dreptul de alegători, prin fel de fel de meșteșuguri și apucături. Nu se poate închipui pace între noi și unguri, până nu ni-se vor da și nouă aceleași drepturi electorale ca celorlalte popoare din țară. Cele trei milioane de români trebuie să aibă un număr de cel puțin 60 de deputați naționali și legea trebuie făcută astfel, ca noi să-i și putem alege. Pământurile și pășunile statului așezate printre români să nu se mai împartă între unguri ci între locuitorii români dimprejur. Aducerea coloniștilor unguri trebuie să înceteze, căci venirea fiecărui colonist ungur înseamnă plecarea unui român în America.

Acestea ar fi numai cele mai însemnate și cele *dintîi* din cererile pe cari trebuie guvernul să ni-le împlinească, dacă vrea să aibă pace adevărată cu noi. Nu spunem că acestea ar fi toate dorințele noastre și nu spunem că pe viitor nu vom mai avea și alte dorințe. Dar dacă guvernul ni-le-ar împlini pe acestea și pe cari le-ar mai cere fruntașii români, atunci credem că s'ar putea vorbi de o pace pe o vreme oarecare măcar.

Se înțelege, că guvernul ar trebui să înceteze toate prigoniirile împotriva poporului și împotriva ziarelor românești. Jandarmii vor trebui puși la respect. Slujbașii vor trebui să se poarte omenește cu poporul care îi plătește din sudoarea sa.

Am crezut că e bine să arătăm nevoile noastre. E bine ca și noi să ne dăm seama de iele și să le avem adunate la un loc, pentru ca să nu se spuie, că în clipa când ni-s'a cerut seamă de iele, nu am voit să ne spunem păsul.

Dacă însă guvernul nu le-ar da nici pe aceste, atunci s'a dovedit că iel nu vrea pacea, ci războiul cu noi și lupta

va urma înainte ca până acuma. În lupta asta tot norodul românesc, mari și mici, vor merge cu fruntașii noștri și îi vor urma până la cea din urmă picătură de sânge. Steaua bună a neamului românesc ne va călăuzi și biruința va trebui să fie a noastră.

Răvașul săptămânii.

Slavici trădătorul.

Trădătorii Slavici, Mangra și Brote sînt adine măhniți pentru scârba cu care a primit poporul tradarea lor. Au crezut că toți românii se vor alătura la ei și se vor face tovarășii lor la masa bogată, întinsă de guvernul unguresc pentru trădători. Nimeni nu i-a urmat însă, și când s'au văzut singuri și poporul adunat nu în jurul lor, ci în jurul partidului național, s'au gîndit la război.

Astfel au hotărît să facă cea mai neagră din păcatele tradării: să dea pe mâna ungușorilor toate tainele pe cari le știau de când ierau și iei în partid. Un ziar unguresc vestește că Ioan Slavici va scoate o broșură în care va arăta de unde primește partidul banii săi și cum îi întrebuințează. Va arăta că a primit bani dela guvernul românesc în scop de a-i cheltui cu politica românească.

Nu credem că Slavici ar putea dovedi asta. Dacă însă ar putea chiar să o dovedească, poporul în loc să părăsească pe fruntașii săi, se va apropia și mai mult de ei, căci marele „păcat“ de care-i învinuiește Slavici, nu poate fi decât o laudă pentru orice român bun. Orice a făcut partidul, a făcut spre binele nostru și poporul îl va iubi și mai mult, dar va arunca pe hulitorii lui în genunea mîniei și disprețului său.

Vitejie ungurească în Sibiu.

Intr'un număr trecut am vorbit despre *obraznicia ungurească în Sibiu*. Am arătat atunci că fișica ungurească de aici *Nagy-szebeni Ujság* a avut obraznicia să injure pe români cari l'au huiduit pe Mangra, spunind că iei au fost lași, adică fără bărbăție adevărată și fără curaj. Tinerii noștri și-au păstrat cumpătul; nu l'au palmuit pe scriitor, cum trebuia, ei au cerut numai să le ceară iertare sau să se bată în duel cu unul din iei. Scriitorul acelor injurături, profesorul *Orosz György* dela gimnaziul de aici nu a voit să le ceară iertare, iar când l-au chemat la duel, s'a speriat săracul de numai iel și cu izmenele sale vor fi știind ce a tras. Umbla tot înarmat și voia să se apere de muște cu revolverul, deși nimeni nu-i clătise nici un fi de păr din cap.

După trei săptămâni de trăgăneală a declarat că nu se bate nici în duel și nici nu cere iertare. Asta-i vitejia ungurului care făcuse pe români lași.

Bravo, domnule profesor, frumoasă creștere le dai la școlarii dtale: îi înveți să injure ca vizitii și pe urmă să o rupă la fugă — ca dta.

O statistică a alegerilor.

După o statistică a ziarului „Budapesti Napló“ s'au dat la ultimele alegeri pentru camera ungară cu totul 848.508 voturi. Pentru candidații partidului muncii au votat 512.997 alegători, pentru candidații partidului Kossuth 123.902, pentru candidații justhiști 125.206, iar pentru candidații naționaliști 50.965 alegători. Restul alegătorilor au votat pentru candidații celorlalte partide. Candidații socialiști au înrunit 1715 voturi. Voturi 48-iste au fost cu totul 270.117 iar 67-iste 565.378.

Adunarea „Asociației“ la Vale.

Duminea trecută despărțirea Săliște a „Asociației“, a ținut la Vale o adunare foarte frumoasă și deplin reușită. A prezidat dl doctor *Calefar*. Din raportul secretarului *A. Gherman* s'a constatat o activitate foarte bogată.

Miezul adunării au fost însă cuvîntările celor doi preoți *Dr. Ion Lupăș*, protopopul Săliștei, și *Ion Agărbiceanu*, preotul Orlatului. Cel dintîi a vorbit despre trecutul comunei Vale, al doilea despre credințe deșerte. Cele 2 conferințe au fost neîntrecute prin cuprinsul cât și prin felul de a vorbi al cuvîntătorilor.

S'a vizitat apoi expoziția de poame și țesături. La masă s'au rostit cuvîntări frumoase și avîntate.

În numărul viitor vom publica un raport amănunțit, care ne-a sosit prea tîrziu.

Mandatul dela Făgăraș.

Se pare că nici ungurii nu au nădejde să poată strica alegerea dela Făgăraș. Au dat o petiție (jalbă) contra acestei alegeri cerînd să fie nimicită pe cuvînt că românii ar fi făcut agitație prea mare. Comisiunea a cincea a camerei deputaților a dezbătut Marți această petiție, dar nu a hotărît nimica, ci a pus un nou soroc pe ziua de 5 Decembrie. Se spune însă că ungurii din Făgăraș vreau să retragă jalba lor, fiindcă s'au încredințat că nu vor izbûti.

Jzbânzile aviațiunii române.

Aviațiunea, adevărat meșteșugul zborului face mari pași înainte în România. Ungurii au făcut și iei mari opintiri de a se deosebi și iei și de a se arăta înaintați. Au cheltuit mult, au scris și au făcut zgomot în jurul aviatorilor lor, dar de geaba. Cu toate stăruințele și încercările, nici un aviator ungur nu a știut să facă o bucurie compatrioților săi. Și ar fi dorit și iei, săracii, să vadă un ungur zburînd sus în văzduh. Dar vezi, că pentru a zbura nu trebuiesc numai bani și poftă de zburat, ci mai trebuie mare dibăcie, putere, stăruință și pricepere și despre partea asta Dumnezeu sfîntul a fost cam zgărcit cu nația lui *Arpád*. Când au văzut ungurii că nu e nădejde să vază pe vre-unu de-al lor zburînd, au adus aviatori străini la Budapesta și au făcut în Iunie o mare întrecere de zbor. Numai o singură dată un aviator ungur, anume *Zsélyi*, a făcut cale de un kilometru în zbor și bieții unguri stăteau să-și iasă din piele de bucurie.

În vremea asta românii i-au întrecut cu totul. Inginerul *Aurel Vlaicu* a pus toată lumea în uimire cu mașina sa făcută de iel însuși. Ar fi dorit ungurii să-l atragă pe partea lor. Încă de pe când iera acasă un profesor ungur din *Deva* i-a făgăduit ajutorul guvernului unguresc, ca să-și facă mașina în Pesta. Dacă *Vlaicu* ar fi primit, de sigur ungurii s'ar fi lăudat cu el în străinătate, spunînd că-i ungur și s'ar fi împodobit cu pene străine, după obiceiul unguresc.

Dar *Vlaicu* are inimă românească. Iel a respins ispita ungurească și s'a dus la București, căci nu voia ca ungurii să se grozăvească cu iel. Căci *Vlaicu* nu e numai un bun aviator, dar și bun român și vrea să mărească fala numelui românesc. Așa s'a dus

iel la București, condus de poetul *Octavian Goga*. Astăzi toată lumea românească îl cunoaște și-l știe. De câte-ori iel face un zbor, lumea se adună și-i strigă cu mare însuflețire să trăiască. *Vlaicu* a făcut și face necontenit zboruri nouă. Iel a făcut multe-ori zboruri foarte grele și primejdioase, pe vînt puternic, când aeroplanul iera în primejdie de a fi răsturnat, dar nu a pățit nici odată nimica.

Prințul Bibescu trece Dunărea în zbor.

Dar afară de *Vlaicu* se mai ocupă și alții cu zborul. Principele *Valentin Bibescu*, urmașul uneia din cele mai vechi familii boierești a trecut dăunări *Dunărea în zbor*.

A plecat Marți 27 Sept. după prînz din Giurgiu cu aeroplanul. După 7 minute s'a coborît lângă orașul *Rusciuc*, pe pămînt bulgăresc. Timpul cât a trecut peste *Dunărea* a fost de 3 minute, deși acolo *Dunărea* e foarte lată. La coborîre mașina de zburat s'a cam stricat căci a dat în niște mlastine. În *Rusciuc* iel a fost întâmpinat cu strigăte de bucurie de locuitorii acestui oraș bulgăresc.

Zborul dela București la Ploiești și înapoi.

Alt aviator care face multe zboruri în România e francezul *Molla*. Zilele trecute iel a făcut un zbor mare dela București la Ploiești, cale de 58 de kilometri. A străbătut drumul acesta în 42 de minute. Pe mașina sa luase și pe prințul *Valentin Bibescu*. În Ploiești iei au fost primiți cu mare însuflețire. Lumea a ieșit cu trăsuri și automobile afară din oraș unde se coboriseră.

A doua zi *Molla* s'a întors la București tot cu aeroplanul, ducînd cu sine acuma pe o cocoană, doamna *Cămărășescu*. În București iei au fost primiți cu mare bucurie. De-acuma se poate spune că în România aviațiunea e o știință, care înaintează foarte mult și e ca acasă.

Moartea lui Chavez.

Săptămîna trecută un aviator francez *Chavez* a făcut o mare ispravă: a trecut în zbor peste marele munte *Simplon*, mult mai fralt ca *Negoiul*, *Surul* sau *Buceciul*. Când a sosit însă bine de partea cealaltă a muntelui, în clipa când iera să se coboare, a căzut și s'a rînit foarte greu. Întîi se crezuse că rănile i-se vor vindeca, dar după două zile *Chavez* a murit în *Domodossola*, locul unde se coborise. Moartea lui a fost deplînsă de toți aviatorii, căci *Chavez* a fost om tînar de 21 de ani și a fost unul din cei mai buni și mai îndrăzneți zburători.

În Germania de-asemena a murit lângă *Mühlhausen* aviatorul *Plochmann* care a căzut și a murit pe loc.

Din aceste știri se vede ce primejdioasă e aviațiunea și câte vieți seceră. Suntem mulțămitori lui Dumnezeu că a ferit până acuma pe aviatorii români și nădăjduim că-i va feri și de-aici încolo.

Nu uita

stimat cetitor, — la comande sau tot felul de alte cumpărări, făcute în urma unui inserat cetit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai cetit în inseratul din „foaia Poporului“.

Prin aceasta contribui și D-Ta la răspîndirea și lățirea foii noastre, iar pe de altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Adunarea Asociațiunii la Elisabetopole.

(Dela corespondentul nostru).

Adunările românești, cu orice prilej s'ar ținea ele, au aproape totdeauna un caracter prea rece, încât nu să poate arăta toată sinceritatea și acea căldură ce trebuie să lege pe toți cei ce se sfătuiesc pentru a putea începe o lucrare cu scop de a ajuta înaintarea poporului nostru. Se poate zice, că adunarea dela Elisabetopole dela ziua Crucii 14/27 Sept. a. c. a despărțământului Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român nu a fost o astfel de adunare, deoarece toți cei ce au luat parte au fost conduși de acelaș gând, de aceeaș dragoste pentru scopul ce-l urmărește Asociațiunea în mijlocul poporului nostru, toți au venit cu hotărârea de a începe o muncă mai rodnică decât până acuma. Adunarea s'a ținut în biserică gr.-cat. de acolo supt conducerea delegatului comitetului central din Sibiu, asesorul consistorial părintele *Nicolae Ivan*, care o deschide prin o cuvântare spusă pe înțelesul poporului. Tălmăcește rostul Asociațiunii, care este să scoată poporul din robia întunecului, să-l scoată din sărăcia sufletească, să-i dea neatârănarea, să-l facă stăpân pe voia sa, pe brațele sale, pe munca sa, pe sufletul său, pe agoniseala sa, pe cinstea sa și să sâdească în sufletul său dragostea cătră limba lui, legea lui și cătră petecul de pământ moștenit dela părinți, ca să-l țină cum ții la niște moșteniri sfinte, să nu-l înstrăineze cu nici un preț, ei din potrivă să-l lucre cu chibzuială, ca după muncă mai puțină și cheltuială mai mică să culeagă roade mai bogate și să-i asigure un câștig mai mare și ca să-și adune și un prisos, ca să-și poată îndeplini datorințele cătră biserică, cătră țară și cătră familie, ca să poată da copiilor o creștere cât se poate de bună, prin școli de meserii și industrii, ca izvoare de bogăție și înaintare, ca astfel și poporul nostru să poată ținea pas cu popoarele, cu cari trăește împreună.

Indemnând pe toți cei de față ca să pornească la muncă cu dragoste, sfirșește cu frumoasele cuvinte: „In aceste semne ale creștinismului care nu cunoaște ură, dar cunoaște între oameni pace și bunăvoină să pornim la lucrul nostru cel sfânt. Să servim tuturor, cari caută cu ochii ațintiți spre noi, că suntem apostolii păcii, apostolii propovăduitori de lumină și cultură, și acest fel de îndrumare este lucrarea cea mai creștinească și cea folositoare ce o putem îndeplini ca cetățeni ai patriei noastre.“

Îi mulțamește apoi prin o cuvântare scurtă protopopul gr.-cat. *Gheorghe Simu*, care deși face parte din cei mai bătrâni, la lucru și la fapte este mai tânăr ca mulți alții, căci este sufletul mișcărilor de înaintare de aici, este în fruntea tinerilor cu tragere de inimă pentru luminarea poporului.

Făgăduința ce a făcut-o înaintea altorului ne face să nădăjduim, că lui și celor din jurul lui, le stă la inimă și vor și izbuti să ducă pe o cărare luminoasă a culturii poporul pe care-l conduc. „Ai venit — continuă dânsul — cu ramura de maslin în mână și cu dragostea în inimă ca să ne trezești din somn și să ne pornești pe brazda culturii.“ Și încheie apoi cu frumoasele cuvinte: „Intrezărese și eu acel plaiu dela capătul cărării, pe care ne pornești, plaiu care duce la nemurire un popor și de aceea cu drag Te salut în numele

celor adunați aci pe Prea Stim. D-ta, care vii ca să ne arăți cum trebuie să tăiem spinii, cum trebuie să netezim cărarea... și de aceea aduc și eu și cu mine toți cari sunteți adunați aci atâta respect pentru mâinile D-tale împunse de acei spini și bătucite de munca ce îndeplinești în cultivarea ogorului culturii și literaturii românești.“

Urmează apoi citirea conferenței absolv. în teologie *Virgil Nistor*, despre „Rolul mamei în educațiune“ (creștere), care este ascultată cu multă atențiune, fiindcă a fost lucrată cu multă pricepere și scrisă în o limbă frumoasă românească. După ce arată ce e creșterea, spune despre sarcina grea a mamei, care trebuie totdeauna să vegheze la căpătâiul copilului, să-l povățuiască pe calea cea bună și să-l ferească de cele rele, ea trebuie să-i dea pe lângă hrana trupească, sânge din sângele său să-i dea și hrana sufletească, ca astfel copilul să fie crescut pentru viață, ca să poată ținea piept cu năcazurile ce întâmpină. Aduce apoi mai multe pilde din istorie, arătând că toți oamenii mari au avut mame vrednice și numai lor au avut să mulțamească ce au ajuns. Dacă nu era *Anastasia*, mama metropolitului *Andrieu Șaguna*, cu așa mare dragoste cătră biserică sa, nu s'ar fi luptat mai mulți ani ca să poată da o creștere așa de aleasă fiului ei, biserică noastră nu s'ar fi putut bucura de păstoria unui așa de luminat metropolit cum a fost *Șaguna*.

S'a înseris cu prilejul adunării 1 membru pe viață, 20 ordinari și 16 ajutători și s'au încassat 310 cor.

S'au făcut apoi alegerea comitetului despărțământului precum urmează: In despărțământul Sighișoara: *Dr. T. Cornea*, adv., președinte; iar în comitet: *Ioan Muntean*, paroch; *N. Colcer*, vico-notar comitatens, toți din Sighișoara; *Onoriu Sasu*, paroch din Daneș și *P. Constantin*, învățător. In despărțământul Elisabetopolei se alege de președinte *Gheorghe Simu*, protopop; *Dr. Alex. Morariu*, *Dr. I. Holom*, advocați; *Fabiu Toma*, dir. la „Mugurul“, toți din Elisabetopole și *Ilie Ioanovici*, paroch în Boiu-mare.

Adunarea a fost închisă prin o scurtă cuvântare a părintelui *Nicolae Ivan* care a mulțamit celor de față. Toți s'au împrăștiat mulțamiți cu rezultatul frumos ce au văzut și cu nădejdea că de-aici înainte se va face mai mult pentru cultura poporului din acele locuri.

Omorul din Țalna.

O nouă povestire
a celor întâmplare.

Infiorătoarea sălbătăcie din comuna Țalna nu va fi uitată în curând. Jandarmii cari au făptuit-o se plimbă și azi teferi și obraznici printre noi și se vor fi gândind la vre-o nouă viteză, pe când cei doi flăcăi români dorm supt pământ somnul lor de veci pentru tricolorul românesc. Intre români lucrul să vorbește și acuma.

„Gazeta Transilvaniei“ aduce o nouă povestire a întâmplărilor din Țalna. Să adeverește din nou că românii au fost prea buni și îngăduitori cu jandarmii. Izbutiseră să le ia armele și numai după rugămintea primarului comunal le-au dat înapoi. Drept mulțamită jandarmii i-au pușcat pe cei doi flăcăi și au bătut pe alții.

Iată cum povestește „Gazeta“ cele întâmplare:

Omorul din comuna Țalna va rămânea ca o dovadă de sălbătăcie omenească. După ce pe un fecior l-au pușcat din depărtare de 50 de pași, o distanță care eschide acusa, cumcă gendarmii ar fi făcut us de arme în apărare legitimă, nu s'au mulțumit cu atât, ei ei au luat la goană pe altul, care fugea cu ceilalți din locul de jale. L-au urmărit prin grădini ca pe o fiară sălbatică întocmai ca în statul Kongo pe bieții Negrii. Sărmanul tânăr a fugit până i-s'a sfârșit răsufierea și ne mai putând, a intrat în o casă străină, a zăvorit ușa. Dar jandarmii au sfărâmat ușa și acolo în odaie l-au străpuns și în baionete l-au ridicat și l-au aruncat peste trepte în curte.

Aceste omoruri s'au împreunat și cu calomnia de revoltă a poporului, pentru a cărei potolire s-a adus miliție și vr-o 60 jandarmi asupra comunei Ighiu și Țalna spre a sărăci de tot comunele cu cheltuiala acestei execuții nebasate.

Că jandarmii au intenționat aceste omoruri, dovedește purtarea lor din acea zi de sărbătoare (Sf. Maria). Pe când Românii eșiau dela biserică la poarta țințirului se postaseră cei 3 jandarmi și începură a lua primele și brănele cu tricolor. Și-au isprăvit acest sport, dar văzând că oamenii nu se pun cu ei, s'au gândit la altă apucătură. Au început a bate pe unul și pe altul, cari le veneau în cale. Așa au bătut pe *Gavrila Bârz*, căruia i-au spart capul. Au bătut pe *Ștefan Cirlea*, *Iosif Hado* și pe unul turmentat de beatură, *Zacharia Deac*. Pe *Gligor Dan* a Crăciuneștii l-au luat la goană și după ce în fugă l-au prins, l-au bătut și maltratată.

Aceste maltratări ale locuitorilor s'au făcut înainte de omorul dela crâșmă, unde mai târziu au venit jandarmii și năpădind peste jocul tinerilor, de nou au luat primele și brănele. Junele *Simeon Florea* n'a lăsat să-i răpească tricolorul, zicând că el a cumpărat brăul cu bani, și este averea lui. Gendarmii l'au bătut și trântit la pământ, dar acesta când s'a ridicat de jos, a prins pe gendarm, i-a luat pușca și apoi la moment gendarmii se aflară desarmați în mijlocul publicului. La întervenirea judeului comunal feciorii s'au înduplecat și au redat jandarmilor armele, cari sub huiduiala oamenilor au tulit-o la fugă printre grădini. Nu peste mult au eșit în drum — la depărtare de 50 de pași dela localul crâșmei, înaintea căreia stau oamenii, cari și acum cu vorbe i-au batjocurit. Aceste vorbe de batjocură i-a scos pe gendarmi din sărite și fără cauza legitimă au isprăvit omorurile, cum mai sus s'au scris.

Când a eșit comisiunea judecătorei la fața locului, gendarmii au spus, că ei eștuiesc porunca prefectului (prim-comitelui).

Scrisorile Bădicului Ion.

Oaspele negru.

In vre-o trei veri de-a rândul mereu am cetit, dragă cumetre, că bântue prin țara muscalului boala cea fulgerătoare, holera. Vara trecută zeci de mii au murit în împărăția cea mare a țarului de acest ispravnic dușman al omenimei, și în vara asta boala a răsufiat iarăși cu mai mare turbare, cuprinzând părți întregi de țară. Melegarul cald al colerii, unde dospește și răsare neinterupt, e o parte din Asia de meazăzi, în Indii. In țara aceasta holera e boală de toate zilele, cum ar fi la

noi aprinderea de plămâni. Acolo nu se poate face nimic ca să se desrădăcineze această boală ucigătoare, pentru că chiar locuitorii de acolo îi dau hrană, prin îndeletnicirile lor, prin obiceiurile lor religioase, mai ales. Am citit prin gazete că acolo pe oameni nu-i îngroapă, nici nui ard, ci-i pun, după-ce mor, în niște cetățui, unde-i ajung toate vânturile și toate paserile de pradă. Zadarnic cearcă englezii, cari stăpânesc peste indienii de acolo, să-i desbare de acest obicei păgănesc, căci nu pot. Oamenii nu lasă din ce au apucat dela părinții odată cu capul. Din țările Europei țara rușilor e mai aproape de Asia, și multe boale primejdioase trec în Europa, la noi, prin mijlocirea muscalilor, cari au cele mai multe drumuri prin Asia. De vre-o câteva săptămâni ne-am pomenit că holera, oaspele negru, a venit să-și poarte coasa fulgerătoare de vieți și prin țara noastră. La noi în Ardeal încă n'a atins pe nime, dar se spune că toată apa Dunării e molipsită de aceasta boală, și au pierit de ea, până acum, pe lângă Dunăre cam 40 de oameni.

Voi pe acolo prin America, veți fi mai desfăcuți la cap, dragă cumetre, și veți crede mai ușor decât oamenii de pe la noi, cari sunt pricinile boalelor, deci și a împărătesei lor, a holerei. Eu am citit prin gazete și-am auzit de la oameni cuminți, că nici o boală nu se naște așa din senin, cum nu se naște așa din senin nimic în lumea asta. Are și boala sămânța ei. Fie-care boală, altă sămânță. Și sămânța asta nu-i un fir de prav ori o pietricică, ci este o ființă vie. O gănganie așa de mică de nu se poate vedea cu ochii slobozi, ci numai înarmând ochiul cu sticlă măritoare, — un fel de ochelari. Găngăniile acelea trăesc cu milioanele în jurul nostru, și mai ales acolo unde e cutare boală, și nu așteaptă decât să intre în trupul nostru ca să ne poată îmbolnăvi. N'au adevă ele gândul ca să ne îmbolnăvească ci să crească ele și să se sporească. Dar crescând ele și sporindu-se în trupul nostru, e lucru firesc ca noi să slăbim, să ne pierdem puterea de viață, și să ne măcinăm încet ori mai iute, până ne lovește moartea. Nici o boală nu se naște din senin. Zic unii oameni pe la noi că de pildă apa de ploaie dacă stă multă vreme adunată într'un vas, face viermuleți. Alții zic, că, de pildă, purici să nască din prav. Dar acestea nu-s decât curate povești. Viermuleții în apa de ploaie se nasc din ouăle ce le pun anumite musculițe, la cari le place anume să-și pună ouăle în astfel de apă, pentru-că viermuleții lor — larvele — acolo cresc mai grabnic. Purici iar sunt mai mulți vara când e prav mult, pentru-că în pravul acela se clocesc ouăle lor mai ușor. Astăzi toți oamenii cuminți cred și știu, că ori-ce vietate nu se naște decât dintr'altă vietate, de cele mai multe-ori din ou.

Acum și boala este o vietate. E vietate pentru-că vedem că învinge ea și trupul omenească se coboară în pământ, taindui-se firul vieții. Dacă cele mai multe boale se nasc din găngăniile amintite mai înainte, urmează că noi oamenii trebuie să ne ferim de acele ființe primejdioase, pentru-că de aceea ne-a dat Dumnezeu minte să ne apărăm.

Holera, boala cea fulgerătoare, care uneori în câteva ceasuri stinge o viață omenească, se naște de asemenea din un fel de ființe nevăzute — microbi, cum le zic doctorii. Și ca să nu fi atins de boala aceasta, nu trebuie să faci altceva, decât să te ferești de acești microbi. Să zicem — ceea ce să ferească Dumnezeu, că la noi în sat s'ar îmbolnăvi cineva de holera. A călătorit cineva pe unde bân-

tue boala, ori s'a întâlnit cu cineva care-a venit din părțile acelea, și-a prins și iel boala. Ce fac oamenii din sat? Din bătrâni aud o'atunci ș'atunci, înainte cu zeci de ani, a mai fost holera pe la noi, și ca să scape au pus la marginea satului ciuhe, pari îmbrăcați în haine femeiești, în cămeși albe. Oamenii ar face și acum așa. Mulți cred că holera e o femeie slabă și deșirată, aducând cu moartea. Alții ar zice: „Ce mi-e scris în frunte mi-e pus, și de moarte nu mă pot păzi. C'o moarte tot suntem datori. Cum va vrea Dumnezeu.“ Și ar sta cu mâinile în sân, și n'ar lua nici o măsură de apărare. Și ce s'ar întâmpla? S'ar întâmpla că ba unul, ba altul ar merge pe la cel bolnav de holera, ș'ar aduce boala în casă, și-n câte-va zile s'ar umplea tot satul. Dar' să zicem o'am fi oameni cuminți, ș'am urma sfaturile ce ni le dau cărțile și doctorii. Ce-am face atunci? Am face ceia-ce ne-ar sfătuți cei pricepuți. Și ce zic doctorii?

Zic așa: Unele boale să lătesc între oameni prin aceea că găngăniile cari nasc boalele pătrund în trupul nostru prin inspirație, prin tragerea aerului în plămâni. Așa e de pildă boala seacă sau oftica. În tusea, în scuipatul bolnavului de boală seacă trăesc milioane de gănganii, cari, după-ce se uscă tusea sau scuipatul, se ridică cu pravul în aerul casei, și cei ce locuiesc s'au vin în casa aceea trag în ei aer plin cu gănganii deacelea vii, cari le intră lor în plămâni și pun sămânță la boală nouă. Nu ori-ce om se molipsește, vezi bine, dar cei mai slăbuți, sau cari atunci au fost osteniți după-un joc, ori după o muncă, o capătă mai totdeauna.

Alte boale se lătesc așa ca micile vietăți, germenii boalei, pătrund prin gură în trupul nostru, înghițindu-i ajung în stomac și sădesc boala.

Acum doctorii cei mai învățați ne învață, că holera trece dela om la om numai prin *înghițire*, prin răsufiere nici odată. Deci zic ei, să ne ferim ca de foc, ca nu cumva să înghițim cu apa, cu mâncarea, ori cu scuipatul vr'un germen de-al holerei. Omul bolnav de holera zice că varsă și în vărsătura lui, se află o mulțime de germenii de ai boalei. Dacă un germen ajunge în apa care o bem, în mâncarea cu care ne nutrim, ori în scuipatul pe care-l înghițim de multe ori, căpătăm și noi holera. Deci să nu bem, să nu mâncăm până nu vom fi siguri că apa și mâncarea noastră n'au în ele vr'o gănganie de a holerei. Ei bine, dar de unde să putem fi noi siguri de curățenia lor? Este ș'aici leac. Zic doctorii, în vreme de holera să nu bem decât apă fiartă, după ce se va fi răcit în vase acoperite. Fierberea omoară germenii holerei. Să nu mâncăm decât bucate pregătite în casa noastră în vase curate, de om curat, să nu mâncăm fructe crude, ci numai fierte ori coapte. Mâinile până nu ni le-om fi spălat bine cu săpun, să nu le ducem la gură. Zidul de căpetenie care ține holera'n drum, și nu o lasă să treacă mai departe este așa-dar *curățenia*.

Toate acestea sfaturi, dragă cumetre, și multe altele, le dau doctorii, și nu trebuie decât să le păzim, ca să nu cădem la rău. Dacă s'ar ivi undeva holera, și am purcede așa cum ne învață doctorii, boale eu cred eu cărie, că nu s'ar lăți mai departe.

Dar sunt încă și pe la noi mulți oameni cari zic: „Dac'o vrea Dumnezeu, ce să faci!“. Dar'ar trebuie să știe că Dumnezeu nu vrea moartea omului, ci ca să fie viu. Numai căt Dumnezeu nu ne poate purta ca pe copiii cei mici de mână. De-aceea ne-a dat minte ca să vedem primejdia și să ne ferim de ea.

Ce lucru rușinos este de pildă pentru țărani din Rusia, cariucid pe doctorii cari merg să-i îngrijească, și sparg sparg spitalele de-și aduc pe inciumați acasă și moare satul întreg de holera. Aceia cred că-s bătuciți rău la cap; ai noștri par'că tot te pricep dacă le spui, și ar trebui să priceapă cât mai repede, căci doar învățătura încă dela Dumnezeu vine.

Rămâi cu bine!

Cumătrul tău
Bădicul Ion.

Holera și beutura.

Din Budapesta vine vestea îngrozitoare, că acolo au murit câți-va oameni de holera, și câțiva sunt molipsiți de sămânța acestei boli și trag de moarte. Asemenea știri avem și despre alte orașe din țara ungurească.

În unele locuri spaima e mai mare decât primejdia și oamenii întreabă și umblă în ruptul capului să afle cu ce se poate lecu boala aziatică, adevă venită din Azia și cum te poți păzi de ea.

Fabricanții de rachiu, de bere și de alte beuturi bețive și toată ceata cărciumarilor, ca să le treacă beutura mai bine și să-și ump'ă punga mai iute, răspândesc printre oameni vestea, că leacul pe care îl pun ei în vânzare, adevă beutura, singură poate face minunea asta.

Luându-se după vorbele ademenitoare, oamenii neștiutori aleargă mai des la cărciumă și beau mai mult ca de obicei de frică să n'ajungă în ghiarale holerei.

Noi, frații voștri cari scriem la gazeta asta și cari totdeauna numai binele vostru îl dorim, vă dăm de știre, că ceea-ce zic fabricanții de beutura și cărciumarii — că adevă beutura e leac împotriva holerei — este o minciună și o șarlatanie, cu care faceți oameni fără suflet vreau să vă înșele să le cumpărați marfa lor otrăvitoare de trup și de suflet.

Un învățat mare din țara englezească, și doctor vestit cu numele Adams, zice că dacă i-ar sta lui în putere ar porunci că pe ușa fiecărei cărciume să se scrie:

„Aici să vinde holera“

Învățul acesta a trăit și el într'o vreme, când bintuia holera între oameni, în anii 1848 și 1849 și a cercetat să afle, cutează oare holera să se apropie și de oamenii bețivi și s'a încredințat că primejdia e mai mare pentru aceștia decât pentru oamenii cumpătați și cei mai puțin primejduți sunt cei cari nu beau de loc beuturi spirituoase.

Doctorii învățați spun că beutura este otrăvă tare și ajungând în corpul omului, îi slăbește toată măruntaiele și că sămânța de holera într'un trup slăbit mai ușor își face cale și incolțește și lucrează mai iute, decât în trupul nevătămat de beutura.

Și ca să ne înțelegeți și mai bine iată vă mai spunem, că în anul 1832, când a bătuit iar holera în unele locuri, s'a aflat, că dintre 336 oameni morți de holera 148 adevă o mare parte din cei morți au fost bețivi, iar ceilalți au fost slăbiți de alte boli, dar nici o boală, nici slăbire n'a dat atâția morți de holera, ca beția, ca slăbirea pricinuită de beuturi spirituoase.

În urma acestor fapte vă sfătuim să vă feriți cât se poate de cărciumă și să vă împuținați porția de beutura, dacă nu doriți să vă cerceteze casa holera, acest dușman înverșunat al oamenilor necumpătați și neubitori de curățenie.

A. B.

Literatură și știință

O jalbă *

Foaie verde foi de nalbă;
O... revistă are-o jalbă,
O jalbă și un năcaz
Pe dascălii cei de azi...
..... Și cum nu, când fericirea
l'a cuprins în toată firea,
Din calici și țifindari
Eată-i azi, milionari!
Așa spune'n plâns și dor
„Revista preoților“.

Apoi, revistă prea sfântă
Care iubire cuvântă;
Ca dascăl ajuns bogat
Aș putea să-ți dau un sfat:
Schimbă-ți numele'n „Mânia“
Și arată-ți lăcomia!
„Socoteala“ dacă poți,
Trimite-o la Hotențoi!
Că, cu ea aici la noi
Faci rușine și nevoi
Neamului, care se'ndură
Se te'ndoape cu prescură!
Și până una, până altă;
Pân'ce scoți peatra din baltă,
Te-aș ruga să-mi ierți rugarea;
— Cum stăm cu catechizarea??

P. O. Orlățeanu.

Despărțirea.

Schiță de Horia Petra-Petrescu.

De câte-ori mă gândesc la prietenul meu
Lazăr, îmi vine în minte povestea cu me-
dalia.

Eram odată numai noi amândoi, fumam
și ne povesteam pe întrecute. Eu am dat cu
ochii de o medalie, care se odihnea pe o pe-
riniță de catifea, pe mesicioara din odaia de
lucru.

— „De unde ai medalia?“, l-am în-
trebat.

— „Cum? Nu știi? A căpătat-o tata
pe câmpul de luptă. O am ca amintire, căci
pe bietul tata nu l-am mai văzut de când a
primit-o...“

— „Știi că erai tânăr, când a murit...“

— „A murit pe câmpul de luptă“, mi-a
zis Lazăr. După 30 de ani dela moartea ta-
tălui lui tot mai vedeam cum îi flutura în
colțul buzei un suris dureros.

— „Povestește-mi ceva de tatăl tău“
l-am rugat.

„Nu mi-ai amintit nici când mai multe des-
pre dânsul...“

Atunci am auzit cele ce urmează.

* * *

Eram copil. Să fi avut 11—12 ani.
Păr negru, creț, ochi de veveriță și vioi,
vioi, minune-mare. N'aveam altele în cap decât
vânători după cuiburi de vrăbii, războaie
purtate cu îndârjire, cu toți băieții vecinilor,
scâlzi reci, când înotam ca o broască, aler-
gări de întrecere... Ce să-ți mai spun? Un
drac împielit.

Celalalt, frate-meu, mai mic decât mine

* „R. Preoților“ a scris un articol, în care
cu o rea voință meșteșugită arată că, învățătorii
sunt acum plătiți din cale afară prea bine. Noi cari
cunoaștem noua stare a noastră, am fost surprinși și
o impresie rea a făcut asupra noastră. Aceasta să
fie „duhul blândețelor“ de care trebuie să fie călău-
zită o revistă ca aceasta?

eu trei ani, era tocmai dimpotrivă. Așezat,
domol, gânditor. Și astăzi mă întreb, cum de
am putut să fim frați dela aceeași mamă,
atunci, în copilărie.

Parcă nu mi-a fost de-a buna. Sbur-
dălnicia mea nu mai cunoștea margini. Biata
mamă se năcăjea cu mine și nu putea să
mă domolească odată cu capul.

— „Lazăre! Stai frumos! Lazăre!
Scoate degetul din nas! Lazăre, ai să-ți rupi
piciorul!“

Eu? Așa! Ce să ascult eu de vorbele
mamii! Odată știu că mi-am rupt piciorul
într'adevăr. Am căzut de pe un cal năvăș,
pe care am încălecat, voind să călăresc pe
el cu orice preț. Am zăcut în pat luni de
zile, cu piciorul legat în ghips. Ahea, ahea am
ajuns să mi-l simțesc. Când am atins pă-
mântul pentru întâia dată cu piciorul vin-
decat, și-a făcut biata mamă cruce: „Slavă
ție Doamne, că am mai văzut-o și asta!“

Altădată am mâncat o sfântă de bătaie
de era să plec pe lumea ailaltă. M'a prins
stăpânul unei grădini, după multe cutezări
zadarnice, în virful unui frăgar. Ce mai
bătaie, Doamne! Se făcuse afurisitul că nu
mă cunoaște da știa el bine că sunt băiatul
locotenentului. După-ce m'a bătut măr, au
fost zadarnice ori-ce jalbe.

— „Ce-ai făcut cu băiatul meu, păcă-
tosule?“ îl întreba desnădăjduită mama.

— „Al Dtale era? zău că n'am știut zău.
De știam n'aș fi dat așa tare; și adaugă, când
m'au dus dela el. „apoi dacă e al Dtale, ce
caută prin pomii mei? La furate, hai?“

Parcă-i văd și acum rotirea ochilor. Să
te ferească maica Domnului să ajungi pe
mânile sriptorului ăluia.

Crezi că am învățat minte? Nici vorbă.
Zice românul: Ulciorul atâta merge la fân-
tână până se spargă. Mie mi-a trebuit mult
al naibii până să mă sparg.

Odată știu că era să-i scot ochii frate-
meu. Atâta l-am tot năcăjit, atâta l-am sicăit,
de și-a ieșit și el din sărite. Ne-am apucat
de cap și dă-i, dă-i — până ce-l văd cu ochiul
stâng plin de sânge. S'a 'nvințit, s'a 'nroșit,
chiamă doftor, leagă-l. Frate-meu urla ca
din gura șarpelui.

Părinții mei nu puteau să o scoată la
cale cu mine. Zadarnice le erau toate încer-
cările. Eu furam poamele, eu cădeam de pe
cal, eu mă războiam cu toți.

Mi-se dusesse vestea în întreg orașul că
sunt bătaușul cel mai mare. Trebuia să mă
petreacă tata până la școală, căci mă a-
șteptau, dușmanii“ pe subt porțile caselor, cu
brațele încercate de pietrii.

Tata, după-cum știi, a fost militar. Cu
trup, cu suflet. Intrase de copilându în ar-
mată și ajunsese, în urma dragostei lui de
carte și de disciplină, până la rangul de lo-
cotenent.

Pe mama a luat-o dintr'o familie mo-
destă, fără avere mare. Parcă o văd și acum
cum ne curăța mama hăinițele sara, după-ce
ne culcam. Eu mă luptam cu somnul și
vedeam din patul meu, printre gene, cum
stă mama aplecată asupra hainelor, cum
șterge, cum perie, cum curăță cu benzină.

Leafa nu era mare, trebuia să cruțăm
în casă, ca să războim. Ce eveniment a fost
pentru casa întreagă când i-s'a urcat tatii
leafa cu 20 de franci la lună. Ziua aceea
a rămas întipărită în inimile noastre de copii,
după-cum vezi o floare roșie de mac în mij-
locul unei holde de spice aurii.

Tata era prea bun cu mine — o sim-
țeam eu asta, fără să-mi dau sama lămurit.
Poate m'ar fi putut ținea în frâu, de ar fi

fost aspru. La început m-aș fi spăriat, apo
aș fi ascultat de frică. Să te miri — tata,
militar, nu putea să fie aspru cu mine. Mă
lua prea blând, — până când eu aveam
o fire de sălbatec.

Dacă mă gândesc la tata, îmi aduc
aminte totdeauna de ochii lui luminoși, blinzi,
cari mă priveau țință. De făceam câte o ne-
făcută îmi lua bărbia între degetele lui cu
miros de țigară și mă privea dojenitor în
ochi. Dar dojana lui era prea neînsemnată.

Poate că era obosit de servicii și nu
mai voia să-și facă din cap călindar. De câte
ori venea acasă, era plin de praf, asudat, cu
ghetele sau cizmele pline de noroi. Era con-
știentios la armată, căci ținea mult să ajungă
la un grad mai înalt, ca să dăm și noi de
un trai mai bun.

Știu că mi-a tresărit inima de bucurie
odată: am văzut soldați ruși trecând prin
orașul nostru. Noi, copiii, nu mai aveam
ochi și urechi pentru altceva. Ziulica întreagă
eram prin pădurile și pe dealurile orașului,
ca să vedem sosirea și trecerea armatei ru-
sești. Scipirea armelor, culorile uniformelor,
ținuta cailor, — ne luau ochii. Ajunși acasă,
seara, nu povesteam altceva decât despre cele
văzute în cursul zilei.

Intr'o zi, o după amiază, pe care nu
voiu uita-o nici când, a sosit tata acasă mai
de grabă. Eu eram în fața porții. M'a luat
de mână și am intrat amândoi în casă. Sim-
țeam cum mâna tatii se joacă neliniștit cu
mâna mea.

— „Ce veste?“ ne întimpină mama.

— „S'a hotărât. O să plecăm și noi!“

— „La război?“

— „Da. La război!“

Șiau căzut amândoi în brațe. Tata nu
plângea, dar era palid.

M'a luat, mai mult pe sus, a chemat și
pe fratele meu și am intrat toți patru în odaie,
în sufragerie. Tata s'a lăsat pe un scaun,
și-a desfăcut puțin tunica, m'a chemat la sine,
m'a adus între genunchii lui și mi-a pus mâna
dreaptă pe cap. Eu stam ca o lumânare, fără
să clipească din ochi.

— „Am să vorbesc ceva cu tine,“ mi-a
spus el. Simțeam că are să-mi împărtășească
ceva însemnat, fără să-i fi rostit încă nici un
cuvântel. „Uite, dragul meu, eu va trebui să
plec. Mă duc la război. Știi tu ce e războiul?
Războiul nu e așa cum vă jucați voi, copiii, cu
steaguri, cu strigăte și cu fugăriti nevinovate,
războiul poate aduce moarte de om. Tu ești
acum destul de mare, tu poți pricepe. Uită-te
în ochii mei. Poate că nu voi mai avea multe
zile. Poate că o să-mi dau viața pentru neam,
pentru patrie.“

A stat puțin apoi a urmat luându-și
putere: „Știi tu ce e patria, ce e neamul?
Sunteți, voi dragii mei, sunt cetățenii din ora-
șul ăsta, din celalalt, din satele românești.
Dacă o să mor, o se mor pentru tine, pentru
Georgică, pentru mama voastră, pentru sute
și mii de copii și de mame române, ca să
aibă o soarte mai fericită. Așa e bine: să-și
dea omul sângele pentru consăngenii săi...
Mama o să-ți spună, odată și odată, când vei
fi mai mare, mai mult despre iubirea de neam.
Acum să te mulțamești cu atât. M'ai pri-
ceput?“

— „Priceput,“ am îngânat eu.

— „Așa să fie,“ mi-a zis tata și m'a
sărutat pe frunte. Venisem tocmai dela o în-
căerare și eram plin da praf. Fruntea îmi
era neagră. M'am șters rușinat.

— „De unde ai murdăria ăsta?“ m'a
întrebat tata.

— „Dela joc.“

— „De aici înainte, dragă Lazăre, va fi bine să nu te joci prea mult. Să fii vesel, să-ți ai și tu bucuriile tale, dar să nu-ți petreci tot timpul cu jucării fără de folos. Tu ești cel mai bătrân în casă. Tu ești chemat să sprijinești pe fratele tău, pe mama ta. Mă pricepi?”

Ochii lui mă căutau. Citeam în ei întreg dorul de a mă vedea cândva mai în vârstă, serios, muncitor.

— „Te pricep tată”, i-am răspuns eu sărbătorește. Așa n'am mai rostit nici când o vorbă, cu atâta hotărâre. Par'că nu eram copil de 12 ani.

Tata m'a sărutat pe frunte din nou. O sărutare care imprumuta tărie și seriozitate pentru o muncă sfântă.

— „Să fii pildă bună frățiorului tău.”

— „Am să fiu.”

— „Să ascuți de mama.”

— „Am să ascult.”

— „Să te porți bine. Să înveți.”

— „Am să învăț.” La fie-care vorbă a tatii mă treceau florii, din creștet până 'n tâlpi. Culmea a ajuns-o, când mi-a spus tata ridicându-se:

— „Să fii om, Lazăre. om, care știe ce vrea, om, cinstit de ai lui, Român bun. Să-ți slujești neamul, cum și l'a slujit tatăl-tău.”

— „Da”, am răspuns eu, „am să fiu om cinstit.” Ne-am căzut amândoi în brațe. Mama plângea lângă noi.

— „Nu vă dau mult”, a mai zis tata, „dar vă las cinstea.”

A doua zi a trecut Dunărea ca să moară pe câmpiile Bulgariei.

M'am schimbat în câteva săptămâni de nu mă mai cunoșteau vecinii. Eram altul, ca umblet, vorbă, ca fapte. Cuiburile puteau să adăpostească puii de vrabie liniștit, poamele puteau sta pârguite de-a mai mare dragul, camarazii puteau să mă ia în bătaie de joc că nu țin cu ei la fleacuri copilărești — eu eram deja om mare. Sfertul de ceas m'a făcut om mare.

Acum ne sămănam și frații. Amândoi tăcuți, muncitori, sârguincioși.

Ca amintire dela tata, care a fost îngropat într'o groapă comună în Bulgaria, ne-a rămas medalia asta. O vezi? Mama ne-a așezat-o în odaia noastră de lucru. Când ne sculam ne cădea privirea asupra ei. Medalia asta îmi spunea: „Să ascuți de mama. Să ajuți fratelui tău. Să-ți iubești neamul. Să fii om. Să mori, când e de lipsă, pentru gândurile tale curate.”

Și așa am îndurat multe, am flămânzit, am umblat îmbrăcat ca vai de lume, dar medalia asta mi-a dat sfaturi în fie-ce dimineată și am ajuns, cu ajutorul ei, la cinstea în care mă vedi, astăzi director de școală...”

Și prietenul meu sărută medalia tatălui său mort pe câmpul de onoare.

Ciobănașul.

Floriciă flori mărunte
Sunt cioban născut pe munte
Am o turmă de oițe
Și o dragă mândruliță.
Când răsare mândrul soare
Eu scot turma din ocoale.
Turma-mi paște prin coline
Eu gândesc mândro la tine.
Turma-mi paște prin finate
Eu string pe mândruța'n brațe

Gheorghe Silvestru Pilțea cu soția.

Gheorghe S. Pilțea e un harnic țaran român din comuna Feldioara (comit. Brașovului) care și-a lăsat averea întreagă de 17 jugăre și 1028 □ catastrali pentru biserica românească din aceea comună.

Din venitul averii, numită *jundăniunea Gheorghe Silvestru Pilțea* se vor da ajutoare la biserică și preotului din Feldioara și se vor cumpăra cărți de școală pentru copii. Afară de asta Gh. Pilțea a dat suma de 100 de fl. pentru a se fructifica vreme de 100 de ani și a se întrebuința după-cum va cere nevoia, apoi fonduri la sfintele biserici din *Măieruș*, *Bod* și *Ariușd*.

Gh. Silvestru Pilțea a făcut mult bine în viața sa și a ajutat pe mai mulți din consătenii săi ca să se ridice și să-și întărească gospodăria și e pildă unui român cinstit, ajutător și cu iubire de neam și frica lui Dumnezeu. Dumnezeu să-i dea încă multă vreme sănătate.

Poezii din popor.

Trag la rău s'ajung la bine
Du te, du-te răule
Că veni și binele
Până vine binele
Rău-mi mănecă zilele
Sărac bine puțin ține
Dară răul iute vine.

Păsăruică din văcele
Adă leac inimii mele
Din trei fagi trei rămurele
Apă din trei fântânele.

Frunză verde de cucută
Toate'n lume se mai uită
Toate'n lume trec și merg
Dela inimă se șterg
Dar la inimuța mea
Ieste-un rit și-o floricea
Nu se șterg până-i lumea
Ritu-i mare, floarea-i verde
Inima-mi suferă sete
De când ce-a iubit nu vede
Ritu-i mare floarea crește
Ce-a iubit nu mai zărește
Inima mai rău jelește.

Du-te bade, ducă-te,
Dorul meu ajungă-te
Nu te-ajungă'n pat durmind
Oi te-ajungă'n drum mergând
In drumul Aiudului,
In spatele murgului,
Murgul să se cumpănească
Oblu'n cap să te trântescă
Mâna stângă
Să ți-o frângă
Cea dreaptă
Ruptă'n două
Picioarele amândouă
— Mândro nu mă blăstăma
Că și ieu te-oi blăstăma:
Mergând mândro după apă
Pica-ți-ar mărgelile
Și-adunând mărgelile
Putrezi-ți-ar deștele
Să-ți pice inelele
Să le găsească mândro ieu

Să le beau în făgădău
Să-mi treacă de dorul tău

Rujuliță, floare bună
Lasă-mă la tini la umbră
Crescută în loc domnesc
Că vreau să mă odihnesc
Și să-ți rup crenguțele
Și să-ți miros florile
— Tinerele ciobănaș
Eu la umbră lăsa-te-aș
Bine a te odihni
Pe mini a mă mirosi.
Dar gânditu-m'am gândit
Că nu-i timp de odihnit
Nici-ii flori de mirosit
Că e ceru'nnourat
Și vin turcii nencetat
Să-mi rupă crenguțele
S'aprindă căsuțele
Să-mi ducă stăpânile
Și te-or duce și pe tine
De ti-i culca lângă mine
Mergi de-ți lasă caprele
Ș'alungă cătanele
Mergi de-ți lasă și câinii
Și alungă păgânii
Că ți-oi da rujițe multe
Să te încununî pe frunte
Și ți-oi da rujițe ție
Să le porți în pălărie
Pela toate horele
Să le vadă fetele
Și să-ți meargă veștile
C'ai fost om de vitejit
Atunci când a trebuit.

Trimise de Șandru Afrim
(comuna Tibru comit. Albei).

Licuriciul și broasca.

Intr'o noapte frumoasă de vară, un licurici se juca prin iarbă. O broască îl scuipea cu venin.

— Ce rău ți-am făcut de te porți așa cu mine? îi zice licuriciul murind.

— La ce strălucești? răspunse broasca.

SFATURI

Sarea ca mijloc de a curăți petele
Dacă topim sarea în spirt ea curăți petele. Dacă o punem în zamă de lămâie putem curăți petele de cerneală și de rugină, în așa chip că presărăm petele cu materia asta și le punem la soare. Sarea pisată bine și amestecată cu unt-de-lemn, putem curăți cu ea mobilele lustruite de petele produse de farfuriile ferbinți. Covoarele nu-și pierd culoarea dacă le presărăm cu sare și le periem pe urmă.

Știrile Săptămîinii.

Sibiu, 6 Octomvrie n.

Alegere de funcționari în comitatul Sibiiului. În adunarea congregației din Sibiiu au fost ales prim-pretorul Sibiiului dl *Gustav Haner* fost prim-pretor la Sebeș, la Sebeș a fost ales *Ferdinand Graef*, fost vice-notar al comitatului, în locul căruia a fost ales arhivarul *Gustav Herbert*.

Noul vice-comite al comitatului Sibiiu. În congregația comitatului Sibiiu ținută în ziua de Luni 3 Octomvrie a fost ales vice comite al comitatului Sibiiu fostul prim-pretor al Sibiiului *Ludwig Fabrttus*. Noul vice-comite a fost funcționar administrativ și în Săliște. Alegerea s'a făcut cu unanimitate.

Jubileul pompierilor din comitatul Sibiiului. Comitetul reuniunii pompierilor din comit. Sibiiului a ținut Vineri o ședință în care a hotărît să-și serbeze jubileul de 25 de ani în 30 Oct. st. n. Pompierii în toate comunele comitatului nostru sunt foarte bine organizați. Nu e sat fără pompieri. Sărbarea va fi impunătoare și vor fi poftiți reprezentanții autorităților, apoi delegații pompierilor, din mai multe orașe din Ardeal. Cum majoritatea comunelor din comitat ieste românească, vor lua parte și foarte mulți români.

Expoziția de copii din Sadu — amânată. Comitetul central al „Reuniunii române agricole din Sibiiu” vestește obștea noastră, că din pricini neatârătoare de voința sa, nevoit este a amâna termenul ținerii expoziției de copii din Sadu, proiectată pe 9 Octomvrie, pe Duminecă 23 Octomvrie n. c., când se va ținea după programul stabilit și în parte distribuit.

Teatru român în Sibiiu. La „Reuniunea meseriașilor sibieni” se urmează cu multă diligență studiarea pieselor „Pribegii (Lumpaci Vagabundus)”, comedie în două acte din viața meseriașilor, după Nestroy, localizată de Dr. Sebastian Stanca, și „Muza dela Burdujeni”, farsă într'un act de C. Negruzzi. Intre piese să va recita dialogul „Cum povestea o bunică”, iar dl Dr. A. Bogdan va surprinde publicul cu frumoase arii esecutate cu fluerul său magic. Reprezentațiunea teatrală se va da Duminecă, la 26 Octomvrie n. c. în teatrul orașenesc. Cum și de data aceasta piesa se va juca de cele mai probate puteri ale meseriașilor, atragem de pe acum binevoitoarea atențiune a publicului din Sibiiu și jur asupra reprezentațiunii din Dumineca viitoare. Venitul curat se va da în scopuri de binefacere.

Logodnă. Dl *Dr. Victor Deleu*, avocat în Șimleul Sălajului și *Olivia de Bărdosy*, profesoară de pian la școala civilă de fete a „Astrei” în Sibiiu, anunță în loc de încuștințare separată — fidanțarea lor.

Viriliștii români ai comitatului Sibiiu pe anul 2911 sunt următorii; **Inaltpreasf. Domn Ioan Meșianu**, Mitropolit, 3860 cor. **Parteniu Cosma**, directorul „Albinei” 3025 cor. **Dr. Octavian Russu**, avocat (Sibiiu) 2219 cor. **Nicolae Vidrighin**, (Rășinari) 1478 cor. **Gheorghe Imbăruș**, inginer (Sibiiu) 1200 cor. **Samuil Gangolea**, fabricant (Sibiiu) 1177 cor. **Ioan de Preda**, avocat (Sibiiu) 968 cor. **Ioan B. Boiu** paroch ort. (Sibiiu) 965 cor. **Dr. Vasile Preda**, avocat (Sibiiu) 951 cor. **Ioan Mihaiu**, hotelier (Sibiiu) 842 cor. **Alexandru Lebu**, privatier (Sibiiu) 836 cor. **Petru Comșa**, comerciant (Săliște) 814 cor. **Dr. Atan. M. Marienescu**, jude de tablă i. p. (Sibiiu) 739 cor. **Dr. George Măcelar**, avocat (Merceurea) 735 cor. **Dr. Ioan Elekeș**, medic (Sebeșul-săseșe) 694 cor. **Teodor V. Păcățian**, redactor (Sibiiu) 639 cor. **Dumitru Banciu**, farmacist (Săliște) 623 cor. și **Iosif Joandrea**, proprietar (Sibiiu) 595 cor.

Pentru ridicarea unei biserici românești în Budapesta. În Budapesta trăiesc câteva mii de români cari nu au biserică decât într'o odaie din casele Gozdsu. Acuma comitetul parohial al bisericii gr.-or. române din Budapesta, în frunte cu Ilustritatea Sa d-nul **Dr. Iosif Gall**, membru al casei magnaților, a făcut pașii necesari pentru ridicarea unei biserici române în capitala țării. S'a dobândit dela ministrul de interne permisiunea pentru întreprinderea unei colecte în toată țara. Cel dintâi, care a deschis șirul donatorilor, a fost Ilustritatea Sa d-nul **Dr. Iosif Gall**, care a dat 20 000 coroane pentru acest scop. Consistorul din Arad a subscris 2500 coroane. Colecta în cercuri mai largi se va porni zilele viitoare. Afară de aceste sume, mai are biserică o avere de 8—10,000 cor., care de asemenea se va alătura la fondul de zidire. Pentru ca să se poată ridica în Budapesta o biserică deamă, se cere o sumă de cel puțin 250—300,000 coroane, fără locul de zidire, pe care orașul promite a ni-l da gratuit, în cazul când va putea biserică arăta un fond trivrit pentru zidirea bisericii.

D-na Emilia Dr. Rațiu născ. Orghidan s'a înscris în semn de pietate cătră amintirea soțului iei **Dr. Ioan Raț**, fostul președinte al partidului național, membră pe viață a „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu” plătind taxa de 50 de cor.

Comitatul Sibiiului se apără de holeră. Comitatul nostru a luat încă de 4 săptămâni măsuri contra holerei. Medicii de cerc și plasă au primit ordinul să dea instrucții autorităților comunale, vorbind cu ieie despre felul cum trebuie preîntimpinată holera. În toate comunele se păzește curățenia publică. Spitaturi de rezervă sunt angajate și dorim să rămăie goale. Mijloacele de desinfecțiune (curățire doftorească) s'au comandat. Prăvăliile cu alimente (mâncări) sunt cercetate de autorități. Aducerea poamelor din ținuturile atinse de holeră e oprită. Pretorii și medicii supraveghează la execuția acestor măsuri. O broșură populară gratuită a fost împărțită în popor în care se arată felul cum să ne apărăm de holeră.

Lucruri rușinoase. Ni se scrie că învățătorii din Feldioara (com. Brașovului) s'au dus în 8 Sept. în comuna Măieruș spre a da comitetului parohial sfatul să ceară ajutor dela stat pentru școală. Comitetul parohial i-a răspins. Când s'au întors la Bod au tras cu încă un învățător la birt. Aici doi din iei s'au luat la ceartă și s'au bătut până la sânge, încât birtașul a trebuit să cheme pe săteni în ajutor și să-i ducă la Feldioara. Astfel de învățători ne fac rușine și rugăm veneratul consistoriu să-i puie la regulă. Oare pentru aceia vor să sfătuiască și pe alții să ceară ajutor dela stat pentru ca să se bată prin birturi?

La fondul Dr. D. P. Barcianu pentru ajutorarea sodalilor (calfelor) fără lucru, al „Reuniunii meseriașilor sibieni”, s'au făcut următoarele daruri: **Fostul ref. școl., Lazar Tritianu**, asesor consist., din privilegiul hirotonirii sale întru presbiter, 5 cor.; **Valer Pop**, inv. creditor, 50 bani; **I. Fux**, coperitor de case, 20 bani; **Vasile Maxim**, par. (Avrig), 40 bani; „**Insoțirea Plugul**”, 20 bani; **I. Roman**, par. (Tălmăcel), 50 bani; **Bas. Necșa**, par. (Apoldul-sup.), 20 bani; **Const. Prie**, par. (Săcădate), 50 bani și **Miorica Tordășianu**, 10 bani.

Ucisă de treerătoare. Primim dela **Ioan Șandru** din Budacul-romănesc următoarele:

În 22 Septemvrie au imblătit cu mașina cu cai la **Dumitru Eremie** din Budacul-român și cum umbla mașina mauierea lui **D. Erimie** a trecut peste ruda cea lungă dela mașina peste care trec caii, și i-au prins poalele ruda și a învîrtit pe biata femeie de două ori pe supt rudă, până-ce au oprit mașina și au dus pe biata femeie în casă, au venit preotul și a împărțăsit-o cu cele sfinte. Aceasta întâmplare au fost la oarela 7½ dimineața și la 11 fără un sfert înainte de amiază și-au dat sufletul în ziua următoare au venit comisia din Bistrița de a făcut autopsia cadavrului a constatat 7 coaste rupte apoi maiu plămânile și rărunchii au fost toate sdrobite și a rămas un tată bătrân de 72 de ani, bărbatul, o fată de 18 și o copilă de 5 ani, răposata a fost în vîrsta de 37 de ani.

Un cantor caută post. Dl **Ioan Suciu** cantor în comuna Băgaci, a absolvit tipicul bisericesc și știe cântecele bisericesti ortodoxe și toate 8 glasurile, caută un post într'o comună sau la oraș. Doritorii se vor adresa dânsului la Băgaci (Bogács, Kolozs megye).

Doi ofițeri români fac 357 de kilometri. Doi ofițeri români, maiorul **Romulus Scărișoreanu** și **Alecsandru Totescu** au făcut călări în vreme de 50 de ceasuri drumul dela orașul Roman în Moldova până la București, cale de 357 de kilometri. Au plecat Miercuri la ceasul 4 după masă și au sosit Vineri la 6:40 după masă. În trei locuri, la Răcăciuni, Focșani și Buzău au făcut popasuri de câte 4 ceasuri, iar la fiecare 2 ceasuri de drum câte 20 de minute răpaus pentru adapatul cailor. Generalul **Gărdescu** și alți înalți ofițeri au salutat și felicitat pe cei doi ofițeri.

O mare parcelare. Prințul ungar **Eszterházy Miklós** a hotărît să parceleze adecă să vînză în bucăți mici la țărani moșia sa de 480,000 de jugăre. Moșia e așezată dincolo de Dunăre în comitatul Vas. Moșia se va desface în mici proprietăți de câte 5, 10, 20, 25, 50 și 100 cel mult 1000 de jugăre.

Fapta prințului e frumoasă, căci prim ea mulți țărani unguri vor ajunge proprietari. Dar de ce nu parcelează și marii moșier unguri moșiile lor așezate printre români?

Iarăș agitație. Voinicoșii burdiști, învățători comunali V. Stefaniga și L. Simeria din Glimboca, au provocat în 28 August n. 1909 scaunul școlar să țină ședință și să ia la cunoștință numirea de învățătoare a d-rei I. Difter (astăzi soția învățătorului N. Simeria), care nu știe nici o vorbă românească. Scaunul școlar, a cărui președinte e primarul, n'a voit să țină ședință pe motivul, că Glimbocenii nu pot primi de învățătoare pe una, care nu știe nimic românește. Preotul Iuliu Musta, membru în scaunul școlar, a zis, că *nici ministrul nu le poate trimite de învățătoare o persoană, pe care nu o voiește satul, căci în cazul acesta se atacă autonomia comunei.* Voinicoșii învățători, bine cunoscuți ca oameni de pace, au făcut arătare criminală *pentru agitație* în contra d-lui Musta. Tribunalul din Caransebeș a osândit pe părintele Musta la 3 zile închisoare de stat și 20 cor. amendă pentru agitație, plus purtarea speselor procesuale. Sentința s'a apelat și tabla din Timișoara, nimicind sentința tribunalului, a achitat pe părintele Musta. Apărător a fost binecunoscutul avocat Dr. Aurel Vălean din Lugoj. „Drapelul“

Simț muzical. În comuna românească Ohaba-Mitnic (comit. Caraș-Severin) în ziua de rugă (sfântă Măria mică) veniseră și niște voinicoși din Timișoara la o rudă a lor: Fiind rugă au venit și numiții ca privitori. Au privit ei o bună bucată de vreme jocurile flăcăilor, iar când să plece unul din coconași merge la lăutar și-i întinde trei coroane, spunându-i ceva. Lăutarul pentru trei coroane îți face ori-ce... Coconașul de jidov poruncise anume un ciardaș. Țiganul începe ciardașul. Dar, ce să vezi. Dela primele acorduri feciorii se opresc și privesc mirați. Nu cunosc jocul. Pe la Mitnic numai ciardaș nu se pomeneste doar. Deodată unul apucă cetera lăutarului, zicând: Cui cânti cioară? Vrei să faci cheful lor (alor trei coroane) cară-te cu dâșii! Alege, ne zici nouă ori le zici lor? Și țiganul începe o mazărică. „Coconașii“ se retraseră cam cu frică și când erau departe unul zice către celălalt: „Milyen vad nép“ (Ce popor sălbatic). Ia să fi comandat coconul o „ardeleană“ la ungurii din Végvár că le rămăneau și ciolsenele acolo. „Drapelul“

Mâncăți de porci. În Rusia un negustor de porci vrând să cruțe prețul biletului a călătorit cu fiul său pe ascuns în vagonul în care își transporta porcii. Închisi în vagon, iei au fost mâncăți de porci. Când vagonul a sosit la Petersburg oasele și hainele lor au fost găsite în vagon.

Ucis de o moară de vânt. Un ofițer din țara nemțească s'a rămasit că trece printre aripile unei mori de vânt pe când iele să învârtesc de aripi. Bietul om a fost prins și la aruncat la depărtare de 50 de metri unde a murit.

Ce va să zică alegeri ungurești se vede din petițiile ce s'au înaintat împotriva alegerilor trecute. În petiția contra alegerii dela Nograd se spune că se poate dovedi că din 1380 de voturi primite de candidatul guvernamental din Nograd (între slovaci), 1330 au fost cumpărate pe bani. Rămân deci numai 50 de voturi, cari nu se poate spune că au fost curate, dar nu se poate dovedi că au fost plătite. În astfel de împrejurări nu iera mai bine că în loc de alegere să se scoată mandatul de deputat în licitație publică? Cine știe, poate alegătorii găseau pe unul care să le dea și mai mult!

Boala fostului Sultan. Fostul Sultan al Turciei *Abdul Hamid* care a fost detronat ieste greu bolnav și se crede că nu o va duce multă vreme.

Sfințire de școală. Școala din Șomtelec, comitatul Clujului va fi sfințită în ziua de 9 Oct. st. n. prin protopopul Dr. E. Dăianu cu ocaziunea adunării reuniunii învățătorilor uniți din ținutul Clujului. Seara tinerimea va da o petrecere cu joc.

Nou avocat român dl Dr. Augustin Mircea și-a deschis cancelaria de avocat în Arded (comit. Sătmarului) Str. Deák-Ferencz 261, peste drum dela judecătoria de ocol.

Viriliștii români în comitatul Aradului. Dimitrie Popovici, Cermei; Emanuil Puta, Pecica; Axente Secula, Șiria; Sava Tămășdan. Pecica; Dimitrie Selejan, Șepreuș; Ștefan Rus, Otlaca; Gheorghe Feier, Borosneu; Augustin Beleş, Simand; Atanasie Morariu, Pântocota; Păseu Urs, Körtös; Iosif Vuculescu, Șepreuș; Todor Bulboacă, Körtös; Valer Morariu, Maria Radna; Todor Stan, Acs; George Cosma, Micalaca; Ștefan Lucața, Șimand; Dr. Aurel Grozda, Buteni; Iosif Valerian, Șiria; Romul Mladin, Otlaca; S. Ciclovan, Șiria; Iuliu Chirilescu, Chișineu; George Turic, Otlaca; Iuliu Bodea Buteni; Ioan Chera Cermei; Ioan Codrean, Șielău; Dr. Nicolae Ciacian, Pecica; Dr. Dimitrie Barb, Pecica; Teodor Făleușan, Sinitea; Simeon Drăgan, Otlaca; Ioan Roxin, Pecica; Ioan Tămaș, Șiria; Nicolae Mora, Otlaca; Nicolae Barna, Seleuș; Ioan Crâsta, Socodor E. Igrășan, Pecica; Trifon Igrășan, Pecica; Iancu Mara, Pecica; Mihail Drăgan, Otlaca; Gheorghe Istin, Semeac; Ilie și David Urs, Körtös.

ECONOMIE

Înființarea unei însoțiri economice-comerciale în Blaj. Fruntașii români din Blaj, în frunte cu iubitul nostru conducător *Dr. Iuliu Mantu* se gândesc neconținut la mijloace nouă pentru ridicarea poporului. Iei văd că stăpînirea ungurească lucrează de mult la sărăcirea țaranului român și de câte ori vede un sat românesc căzînd în lipsă, înapoiat și fără viitor, de câte ori vede un cîrd de români sărăciți și apucând toiagul pribegiei, oblăduirea noastră saltă și se bucură. Și cum să nu se bucure, când știe că locul fiecărui român sărăcit, trebuie să-l ia un ungur! Pământurile și pășunile ce are statul le parcelează, le împărțește și le arendează numai la unguri, chiar dacă satele dimprejur sunt locuite numai de români (cum a făcut în Caraș-Severin unde a adus unguri din depărtări mari) deși românii sunt lipsiți de pământ. Țăranul român e încărcat cu biruri grele și trebuie să mai plătească și birurile sale bisericesti. Statul a oprit și trecerea oilor vii prin graniță spre a nimici pe mărghineni.

Pentru aceea e datoria fruntașilor români ca să lucreze *tel* la ridicarea țaranului nostru, dacă statul vrea să-l nimicească. Conducătorii noștri din Blaj au înțeles asta. Au hotărît să înființeze o însoțire economică comercială *Plugarul* al cărei director va fi dl Dr. Iuliu Maniu, un om a cărui hărnicie și cinste e o chizășie de izbândă. Dsa pu-

blică un apel către țaranii noștri ca să ia parte la înființarea tovarășiei. Iată scopul însoțirii:

Plugarul se va ocupa cu:

1. producerea și valorizarea ultoilor de vie, de pomi și de sămînțe agricole.
2. mijlocirea a tot felul de vînzări și cumpărări, procurarea și mijlocirea tuturor împrumuturilor economice de termen scurt;
3. exploatarea de păduri, valorizarea de realități și altele;
4. înființarea de magazine, depozite de bucate, de lemne, de mașini agricole și de tot felul de sămînțe;
5. încurajarea industriei de casă;
6. înființarea de tovarășii sătești;
6. înființarea de lăptării;
9. înființarea de fabrici și stabilimente pentru producerea și valorizarea articilor industriali și economici;
10. aranjarea și susținerea grădinilor de legumi și a stupinelor de model;
11. organizarea și aranjarea de expozițiuni economice-comerciale și industriale;
13. inaugurarea de cursuri și prelegeri din domeniul economiei, industriei și comerțului;
14. înființarea școlilor pentru instruirea poporului: în cultivarea rațională a pământului, a viilor și a pomilor;
15. edarea și răspîndirea unei reviste economice industriale și comerciale, edarea și răspîndirea de publicațiuni, cărți și broșuri din domeniul agriculturii, industriei și comerțului.

Se vor mai înființa pe rînd:

1. Agenturi în localitățile, unde se vor înscrie cel puțin 25 membri cu cel puțin 100 părți sociale.
2. Însoțiri afiliate, unde vre-un ram economic special indicat de împrejurimile locale va reclama înființarea astorfel de însoțiri.
3. Filiale în centrale mai mari economice și comerciale și
4. Direcții de circumscripții pentru părțile mai mari și mai îndepărtate, unde se va extinde însoțirea.

Afară de scopul organizării economice a țaranului român, prin înființarea însoțirii „Plugarul“, plănuiim a da ajutor și instituțiilor noastre culturale românești, primejduite mai ales în urma lipsei materiale. Conform §-lui 18 al statutelor membrii însoțirii vor primi din venitul curat 5 procente după părțile sociale subscrise. Din venitul curat ce va rămănea după detragerea acestor 5 proc. 30 proc. se vor adauge fondului de rezervă, cel puțin 40 proc. se vor folosi pentru scopuri culturale filantropice românești, iar 30 procente vor sta la dispoziția adunării generale, pentru a le adauge sau la fondul cultural, eventual la dividendă membrilor însoțirii.

Aceste 40 proc. se vor da școlilor și bisericilor românești, fără deosebire de confesiune, din acele comune unde însoțirea va avea membri și anume astfel, ca comunele unde însoțirea va avea agenturi sau filiale, vor primi parte proporționată de aceste 40 proc. iar acolo unde vor fi însoțiri afiliate toate aceste 40 proc. din venitul însoțirii se vor folosi pentru instituțiile culturale din aceiaș localitate.

Apoi „apelul“ urmează astfel:

Indemnat de aceste șire, în deplină convingere, că intențiunile noastre sunt potrivite intereselor mari ale poporului nostru, venim cu tot respectul și Vă rugăm să binevoiti a sprijini însoțirea noastră „Plugarul“

subscriind un număr potrivit de părți sociale (cvote), și întreprinzând cu puternicia D-Voastre influență să între cât se poate mulți inși ca membri ai însoțirii noastre, să binevoiați a face, ca însoțirea „Plugarul” să poată lua cât de curând acel avânt și aceea extindere, care e neapărat de lipsă pentru atingerea scopului ce și l-a propus.

Prețul unei părți sociale este 100 coroane, cari sunt a se solvi în decurs de 8 luni în 4 rate egale, tot la 2 luni.

Fiecare poate iscăli atâtea părți fundamentale, câte dorește, având numai până la suma iscălită răspundere materială. După fiecare parte fundamentală se plătește 60 fileri taxă de înscriere, deodată cu subscrierea cvotei. Membru în tovărășie e acela, care a iscălit cel puțin o parte fundamentală și pe care-l primește direcția.

Listele de subscriere sunt a se reînnoi la adresa „Plugarul” însoțire economică-comercială în Balázsfalva—Blaj, cu posibilă urgență și tot la această adresă sunt a se trimite și asemnațiunile și toate scrisorile aparținătoare însoțirii.

Blaj, la 15 Septembrie 1910.

Cu distinsă stimă:

Joan F. Negruțiu, Dr. Vasile Suciu,
prezident. v.-prezident.

Dr. Iuliu Maniu,
director-executiv.

Târgul de vite din Săliște (com. Sibiuului) care iera să se ție în zilele de 4 și 5 Oct. s'a amânat din pricina unei boale de timp nehotărît.

Târgul de vite din Orăștie care avea să fie în luna asta a fost de asemenea amânat.

Cale ferată între Cluj și Sălaj. În Cluj s'a ținut o consfătuire pentru a se pune la cale construcția unei linii ferate nouă între Sălaj și Cluj.

Prețul bucatelor

În Sibiu la 4 Octomvrie st. n.:

Grâu	Cor. 14,— până 15,20	de hectolitru
Săcară	—, —	„ „ „
Ovăs	5,60 „ 6,60	„ „ „
Cucuruz	10,50 „ 11,60	„ „ „
Cartofi	2,40 „ 2,80	„ „ „
Fasole	15,— „ 16,—	„ „ „
Ăină Nr. 3	31,— „ 31,80	la 100 chilo
„ „ 4	30,— „ 30,80	„ „ „
„ „ 5	29,— „ 29,80	„ „ „
Slănină	180,— „ 190,—	„ „ „
Unsoare de porc	192,— „ 196,—	„ „ „
Său brut	56,— „ 60,—	„ „ „
Său de lumini	76,— „ 80,—	„ „ „
Său de lumini topit	92,— „ 92,—	„ „ „
Săpun	64,— „ 64,—	„ „ „
Fân	4,— „ 6,—	„ „ „
Lemne de foc neplutite „	7,50 „ 7,75	la met. cub.
„ „ „ plutite „	5,60 „ 6,—	„ „ „
Spirt rafinat	1,82 „ 1,85	la litru
Spirt ordinar	1,80 „ 1,83	„ „ „
Carne de vită pentru supă Cor.	1,20 până 1,60	la chilo
„ „ „ friptură „	1,36 „ 1,60	„ „ „
„ „ vitel	1,— „ 1,60	„ „ „
„ „ porc	1,40 „ 1,80	„ „ „
Ouă, 10 bucăți	—,67 „ —,50	„ „ „
Un pătrar de miel	—,— „ —,—	„ „ „

În Budapesta în 4 Octomvrie st. n.:

(Grâu și săcară de cea nouă)

Grâu de Tisa 78 chilo Cor.	10,10 până 10,25	la 50 chilo
„ „ 79 „ „	10,30 „ 10,52	„ „ „
„ „ 80 „ „	10,35 „ 10,57	„ „ „
Săcară	7,27 „ 7,47	„ „ „
Orz	6,85 „ 7,45	„ „ „
Ovăs	7,90 „ 8,20	„ „ „
Cucuruz	5,95 „ 6,05	„ „ „

Unsoare de porc Cor.	176,— până 177,—	la 100 chilo
Slănină	145,— „ 146,—	„ „ „

Sămânță de lăternă C. 124,— până 160,— la 100 chilo

„ „ trifoiu „ 112,— „ 124,— „ „ „

Porci îngrășați pentru untură C. 1,44 până 1,50 la chilo

„ „ „ carne „ 1,36 „ 1,40 „ „ „

Viței . . . . . „ „ „ „ „ „ „

Pe o păreche de miei . . . . . Cor. —,— până —,—

„ „ „ oi . . . . . „ „ „ „ „ „ „

Prețul banilor în 5 Octomvrie n.

	cumpărat:	vândut:
Galbeni	Cor. 11,28	11,38
100 Lei, hârtie	94,90	95,30
100 Lei, argint	94,—	94,90
Lire turcești, aur	21,45	21,65
1 funt sterlingi englezești	23,85	24,05
100 marce, aur	117,15	117,65
100 „ hârtie	117,15	117,65
Napoleon	19,02	19,12
100 Ruble rusești, hârtie	253,—	254,50
100 „ „ argint	238,—	242,—

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e însemnată după calendarul vechiu.)

26 Septembrie: Pâncota, Segedin, Silinghia.

27 Septembrie: Canija mare, Ciuc-Sân-Domocoș, Cohalm, Olpret, Sârmașul mare Trăscău.

28 Septembrie: Arpașul de jos, Birchiș, Crasna, Jassenova, Jibău, Ilia.

29 Septembrie: Batania, Sălașul de sus, Sepsi-Sân-Georgiu.

30 Septembrie: Ciacova, Micăsasa.

1 Octomvrie: Lugos, Radna, Roșia.

2 Octomvrie: Aletea, Dicio-Sân-Mărtin, Feriház, Paraid, Petroșeni.

3 Octomvrie: Aiud, Arcid, Borcuta, Carțfalău, Cianadul sârbesc și nemțesc, Halmagi, Ilonda, Mező-Erked, Sighetul Marmației.

4 Octomvrie: Noerich.

În aceste zile se ție în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu câteva zile mai înainte.

5 Octomvrie: Aradul-Nou.

7 Octomvrie: Brașov, Cehul din Selagiu.

8 Octomvrie: Bonțida, Ghiriș, Tasnád.

10 Octomvrie: Berzava, Bichiș-Ciaba, Boroșineu, Dalboșeț, Reghinul-săsesc.

11 Octomvrie: Bruiu, *Zorlențul-mare.

În urma alegerilor

ce s'au făcut acum, cum și cu considerare la stările politice destul de grele, prin care trece țara noastră, e de lipsă ca

fiecare Român vrednic

și cu tragere de inimă pentru națiunea lui să-și tragă bine sama ce face. Pentru ea să fie bine informat asupra stărilor noastre fiecare din Românașii nostri să

aboneze „Foia Poporului”

care este cea mai veche foaie populară și anume întocmită pentru trebuințele poporului nostru de pretutindenea.

Prețul Abonamentului:

Pe un an	Cor. 4-40
Pe o jumătate de an	2-20
De acum până la finea anului	1-10
Pentru țări străine pe an	11--

Numeri de probă

trimitem la cerere ori cui și rugăm pe abonații nostri de peste tot locul ca să lătească foaia între cunoscuți sau să ne trimită adresele celor ce ar dori să aboneze foaia. Înmulțindu-se abonații vom putea face și foaia tot mai bună și mai bogată.

Cărți și reviste.

A apărut revista literară și artistică „Luceafărul” Nr. 18 cu următorul sumar bogat și variat: Dr. I. Lupaș Vieța unei mame credincioase: Anastasia Șaguna, mama mitropolitului Andrei. Ecaterina Pitiș, Idil (poezie) Ecaterina Pitiș, Sonet (poezie). I. Agârbicean, Morarul. I. Mălin, Cântec (poezie). Alice Călugăruș, Taină (poezie). C. Sandu-Aldea, Note de drum. T. Murășan, Pe câmp (poezie). T. Murășan, Clipe de seară (poezie). Em. Gârleanu, Din lumea celor cari nu cuvântă: Sărăcuțul! . . . Maria Cunțan, Note de drum (poezie). Dări de seamă: Il. Chendi, Ioan Agârbiceanu, Două iubiri; B. P. Hasdeu, Ursita; Emil Gârleanu, Trei vedenii. Anica Ivăciovici, Liviu Marian, Suflete stinghere. *Cronica* Ilustrațiuni: 6 fotografii din „Atelierul de țesături și cusături românești” din Orăștie.

Amicul Tinerimii o broșură revistă pentru tinerime Nr. 11 cuprinde: Prințesa (poveste) de Elena Iosif, Un foc în deșerturile nord americane după Maryat, excursiune la Constantinopole și în Grecia. Povestirile unui om care a călătorit în India. Probleme etc.

Scenă revistă săptămânală de teatru și muzică subt îngrijirea dlor L. Rebreanu și M. Sorbul Nrul 1 anul I. Cuprinsul: Prolog, În ajunul stagiunii 1910—11. Teatrul Național. Compania dramatică Dravila de L. Rebreanu. Însemnări de Em. Gârleanu. Vom avea operă română? de Corn. Moldovan. Thalia și Melpomena Teatrul românesc în Ardeal de Mihalcea comisul, *Cronica* Cinematografică. Informațiuni.

Poșta Redacției.

E. U. Vard. Conferința e potrivită și se va publica în unul din numerele viitoare.

Maria din Ocna. Poezia Dvoastră are, pe lângă greșeli, și unele părți cari pot trece și poate tradează ceva. O reproducem măcar aici, subliniind unele greșeli de rimă, ritm sau de gramatică.

Toamna.

Rind pe rind salutul toamnei
A 'nceput să se ivească
Zilele a 'nceput să scadă
Noptile a 'nceput să crească.

Greurușii nu mai cântă
De cu seară pân'n zori
Nari'n tr'una se frământă
Fluturi nu mai sunt pe flori

Rîndunica nu s'aude
Veselă lângă fereastă
Cu ciripitul ei dulce
Din visuri să ne trezească

Nici albine nu mai zboară
La fereastra din stupină
Frunzăle s'aștern covoaară
Veștejite prin grădină

Veselia se ascunde
Ca un zimbet de copil
Ș'ale toamnei triste unde
Pe neașteptate vin.

Oând vin ele'n țara noastră
N'avem flori și n'avem soare
N'avem cântece voioasă
Nice pasări cântătoare

Toate fug de vîntul rece
Și să duc peste hotară
Atunci totul ne lipsește
Când lipsește draga vară.

Maria din Ocna.

Liferări, licitări, arândări și altele.

(Datul este totdeauna după *călimdarul nou*).

Arândarea caselor comunale cu licență de beuturi din Mărgineni (comit. Făgăraș), pe 3 ani. Prețul strigării 900 cor. anual. Primăria comunală, termenul 16 Oct.

Arândarea caselor comunale cu licență de beuturi din Sebeș (comit. Făgăraș), pe 3 ani. Prețul strigării 1100 cor. anual. Primăria comunală, termenul 9 Oct.

Arândarea localului de prăvălie din Sibiu, strada Urezului 5. Licitația 12 Octombrie, la Conzistor.

Arândarea pășunatului de iarnă în Nou și anume: „Hotarul mare“ cam 720 jugăre, „Hotarul mic“ 150 și „Hotarul bisericeii“ cam 680 jugăre. Primăria comunală, termenul 1 Noembrie.

Arândarea cârciumei comunale din Merghindeal, pe timp de 3 ani. Prețul strigării 1200 cor. Primăria comunală, termenul 11 Octombrie.

Arândarea morii comunale din Mergheasa (comit. Târnava-mare), pe 3 ani. Prețul strigării 2000 cor. anual. Primăria comunală, termenul 9 Octombrie.

Arândarea pășunatului pentru oi peste iarnă în tabla „Biniș“, aparținătoare izlazului comun nedespărțit al Lugoșului român. Licitația se ține în 21 Octombrie st. n. Condițiile se pot vedea la oficiul de expediție al orașului Lugoj.

Alte publicații mai amănunțite se pot citi încă în foaia noastră de azi la partea inseratelor.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Editura și tiparul: „Tipografia Poporului“.

Se caută un companist

Se caută o prăvălie cu mărfuri de tot felul, cum și hotel, cari dau anual o învârteală de vre-o 40,000 coroane. Dela respectivul se pretinde, ce se aibă un capital măcar de vre-o 4000 coroane sau se poată depune altă garanție.

Dacă se află vre-o persoană potrivită i-se predă și toată afacerea pe răspunderea lui proprie. Acest companist sau arândăș se caută din cauza diferitelor ocupații, ce le are proprietarul de acum. 260 2-6

Scrisorile sunt a se adresa la Administrația „Foi Poporului“ sub numele „Un companist“, de unde se vor trimite respectivelui, sau se vor da informații personale.

Publicațiune.

Comuna Orlat exarândează pe anii 1911, 1912 și 1913 prin licitațiune publică ce să va ținea în 23 Octombrie a. c. la 10 oare a. m. în cancelaria comunală:

1. ospătăria comunală, cu prețul strigării 1200 cor., vadiu 10%.
2. măcelăria comunală cu prețul strigării 200 cor., vadiu 10%.
3. dreptul de a exploata pe teritoriul comunal năsip, pietrișiu și piatră cu prețul strigării 120 cor., vadiu 10% și
4. dreptul de a incasa taxele de lem-nărit.

Inainte de începerea licitațiunei verbale să admit și oferte în scris.

Condițiunile speciale să pot privi la primăria comunală.

265 2-2 Primăria comunală.

Mare succes

au inseratele în „Foaia Poporului“, unde sunt cetite de mii de persoane de pretutindenea, din toate țările și din toate cercurile sociale, atât inteligentă cât și popor.

De aceea „Foaia Poporului“ este cel mai potrivit organ pentru publicarea a tot felul de inserate: pentru ocuparea sau căutarea unui post, apoi pentru vânzări, arândări, cumpărări, deschideri de prăvălii și alte instituțiuni, cum și anunțarea a tot felul de mărfuri și articli ce trebuiesc persoanelor singurate sau în familie. — Informații asupra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația
„FOIA POPORULUI“.

Arândare de pășunat.

Societatea de pășunat din Merghindeal dă în arândă 666 jugăre pe timpul din 16 Octombrie a. c. până în 1 Aprilie 1911. Ziua licitațiunii 16 Octombrie a. c.

268 1-2

Comitetul

Un tânăr român

de 19 ani, fost calfă de prăvălie în România, dorește a ocupa un loc în vre-o prăvălie sau magazin pe lângă o modestă remunerațiune. Adresa: Constantin Fanea în Toporesa, p. u. Kis-Apold, comitatul Szeben 255 1-1

Pentru pășunat.

O *Hvadă* pe hotarul Sibiului, în mărime de 40 jug. cat. este momentan de arândat. Otava încă necesită.

Informațiuni dă Nicolae Stoica, comuna Bungard Nr. 45. 267 1-2

2 calfe de pantofar

să primesc pe lângă condițiuni avantajoase la

Nicolae Baciu
pantofar

266 1-6

în Mercuria (Erdélyszerdahely).

Se poate căpăta în tot locul

Kalodont

26 24-42 a lui arg

cremă de dinți neînvințat de lipsă păstrează
dinții curați, albi și sănătoși.

Ludovic Ferencz,

croitor de bărbați,

Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stoffe de iarnă
în mare asortiment

noutățile

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, franțuzești și indigene, din cari se esecută după măsură cele mai moderne vestminte precum: Sacko, Jaquete, și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisiuri și „Raglam“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverenzilor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebita atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți.

In casuri de urgență confecționez un rind complet de haine în timp de 24 ore. 81 67-

Uniforme pentru voluntari, cnez și tot felul de articli de uniformă, după prescripție croitura cea mai nouă.

500 Coroane plătesc celui-ce ar mearcăpăta vre-odată durere

de dinți ori îi va miroși gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 80 fil. Ed. Bartilla-Winkler Viena 19/1. Sommergasse 1. In Sibiu: în farmaciile: în Piața mare 10; în Piața mică 27; strada Cisnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița Ocnei 2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Gusterei și str. Cisnădiei. In Bistrița: farmacia lui Herbert. Sebeșul-săsesc: farmacia Lederhülger; Sighisoara: farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretutindenea apiat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu să poate căpăta, trimite 7 sticle cu 5 cor. 80 fil. franco. 25 15-

ATENȚIUNE

50,000 părechi de ghete!

4 părechi de ghete numai pentru Cor. 6-50.

Pentru încetarea de plată a mai multor fabrici mari, am fost însărcinat a vinde o mare cantitate de ghete adânc sub prețul de fabricare. De aceea eu vând ori și cui 2 părechi de ghete cu șinoare pentru domni și 2 pentru dame, de piele brună sau neagră, galoșate, cu capă, cu talpa bătută tare cu cuie, fasonul cel mai nou, foarte eleg. Mărimea după măsură. Toate 4 părechile costă numai Cor. 6-50. Expedare cu rambursă. 4 17-

C. GRÜNER, export de ghete, Cracovia Nr. 193.

Schimbul e admis și banii retour.

„Cassa de păstrare în Mercuria“

societate pe acții

Primește depuneri spre fructificare cu 4½% interese fără anunț, cu 5% pe lângă un anunț mai lung, iar peste 10,000 Cor. cu 5½%.

Interesele după depuneri se capitalizează de 2 ori pe an și anume la 30 Iunie și 31 Decembrie st. n.

Darea de interese o plătește institutul.

Depuneri și ridicări se pot face și prin poștă.

Acoardă împrumuturi pe cambii, cambii cu acoperire hipotecară obligatiuni cu cavenți, pe hipotecă, — credite de cont-curent pe lângă asigurare hipotecară sau hârtii de valoare (acții dela bănci și efecte publice).

Etalonul de interese variază între 6½—8% fără nici o proviziune.

Diracțiunea.

UN BĂIAT

dela 13—15 ani să primește **ca învățăcel** sub condiții favorabile la **Toma Lupăș** franzelar în **Săliște** (lângă Sibiu).

Căștigul cel mai mare eventual 600,000 marce.	Anunț de noroc	Căștigurile sunt garantate de stat.
--	-----------------------	-------------------------------------

Invitare la participare la **Șanzele de câștig** ale loteriei mari garantate de statul Hamburg în care trebuie să se câștige **9 milioane 841,476 de marce**

Căștigul cel mai mare în cazul cel mai norocos

600,000 de marce

resp.	Căștiguri à
560,000 marce	300,000 marce
550,000 >	200 000 >
540,000 >	100,000 >
530,000 >	60 000 >
520,000 >	50 000 >
515,000 >	45,000 >
510,000 >	40,000 >
305,000 >	30,000 >
303,000 >	20,000 >
302,000 >	15,000 >
	10,000 >

etc.

In total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 de lozuri cu 48,405 câștiguri și 8 premii, așa că aproape jumătate din toate lozurile câștigă.

Venitele să urcă dela clasă la clasă și câștigul cel mai mare din clasa primă e ev. de m. 50,000 iar cel din clasa 7-a 600,000.

Prețurile oficiale a lozurilor de clasa primă sunt:

Loz întreg 6 M. (7 K)	Loz de jum. 3 M. (3.50 K)	Sfert de loz 1.50 M. (1.75 K)
--------------------------	------------------------------	----------------------------------

Planul oficial de lozuri provăzut cu emblema statului în care sunt espuse prețurile lozurilor din clasele diferite precum și o consemnare a câștigurilor, îl trimite la dorință gratis și franco.

Fiecare participant primește lista oficială a tragerilor imediat după trageri.

Căștigurile să plătesc prompt sub controla statului. Comandă rog acum sau cel târziu până la **28 Octombrie n.** 101 1 —10

Samuel Heckscher sen., bancher Hamburg 36.

Tăiați aici

Comandă la Dl Samuel Heckscher sen., Nr. 1097 bancher, Hamburg 36.

Trimite-mi.....

Loz întreg	à 6 Marcs (7.— K)
> de jumătate >	3 > (3.50 >)
> de un sfert >	1.50 > (1.75 >)

Adresa: .....

Prețul aici alăturat cu mandat) Ce nu-i dorit.
cu rambursă) să se șteargă

Numai cu **15 fl.** face din materie de lână de oaie sau camgarn un rând de haină pentru domni sau un palton după măsură și croitura cea mai nouă

Stefan Binder, croitor de domni

Sibiu, Poschen Gasse Nr. 8

Bluze de postav pentru pompieri dela 4 fl. în sus 242 2—3

Neintrecut

la boale scrofuloase, de glandule, anemie, boală englezească, boale de gât și plămâni, tusa, pentru dezvoltarea copiilor slăbănogi, rămași în creștere, este și se recomandă cura cu 229 2—2

untura de ficat cu jod și fier a lui **Lahusen**, breveta „Jodella“.

Cea mai bună, efectivă, căutată untură de ficat. Ușoară și ușor mistuit. Prețul cor. 350 și 7. Cereți expres marca „Jodella“ și refuzați imitațiile. Singurul fabricant: Farmacistul **VILH. LAHUSEN** în BREMA. Să poată căpăta în toate farmaciile din Sibiu și jur.

Marca de scutire: „Anker“.

Liniment. Capsici comp., înlocuitor pentru **Anker-Pain-Expeller**

este un leac de casă valorat de mult, care să folosește de mulți ani ca fricțiune sigură în podagră, reumatism și răceli.

Atenție. Din cauza imitațiilor de puțină valoare să fim precauți la cumpărare și să primim numai sticle originale în etichetă cu marca de scutire „Anker“ și cu numele Richter. Cu prețul de 80 fl., C. 1-40 și Cor. 2— să capată aproape în toate farmaciile. Depozit principal la **Iosif Török**, farmacist în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la: **„Leul de aur“ în Praga.**

Șoseauă Elisabeta Nr. 6 sou.

Expediție zilnică. 242 47—

Vinuri de masă escelente, între 44 și 48 fileri la cumpărare de cel puțin 50 litre ofere negustoria de vinuri

148 69—

JOSEF SCHULTZ

Sibiu, strada Uezului 20

Subscrisul prin aceasta îmi permit a aduce la cunoștința onoratului public, că mi-am deschis un

ATELIER DE ROTĂRIE

Sibiu, strada Rosenfeld Nr. 3

(vis-à-vis de Casarma jendarmărească)

unde primesc și eșecut tot felul de **cară și căruțe**, simple sau de lux, din material neîntrecut de tare și uscat. De asemenea primesc și **reparaturi de mașini agricole.** Serviciu grabnic, cinstit și cu prețuri moderate.

Rugând onoratul public din Sibiu și jur de binevoitorul sprijin, semnez

Aici să primește și un învățcel.

Cu toată stima

Ioan Opriș
măiestru rotar.

241 2—3

Cel mai nou și mai bun leac!

Atrag atențiunea marelui public, asupra medicamentului meu, pe care l'am descoperit numai de curînd, și pe care îl dau cu garanție tuturor ce-l comandă. Medicamentul are mare efect asupra bolilor de: vime, buhoale, cocitură, sugel, hubă-vinătă apoi la tăieturi de săcure ori de cuțit, la durere de spate, de picioare, și la umflături de rînză, de coaste, de pîntece, de mâni, de măsele, de limbă, de buze, de urechi, de picioare, de grumazi și altele, precum și celuice cade de-i vinește vre-o parte a trupului, și la bube urite de pe trup!

Leacul folosit vindecă ori-și-ce boală de acestea. — Dacă morbul e mai vechiu coace fără nici o durere, spărgînd rana și trăgînd puroiul (coptura) și rămîne omul sănătos! — Folosește și la morburii secrete învechite și la arsuri! E folositor leacul și pentru animalele domestice, — de aceea e bine ca la nimeni să nu lipsească din casă acest leac pentru cazuri de îmbolnăviri, — leacul se poate păstra de la 10—20 ani fără a se strica.

Acest medicament (leac) nu se află spre vînzare în nici o farmacie, ci se pregătește de-adreptul de mine. Lămuriri (sfaturi) cum trebuie folosit leacul, se dau la cumpărare — Leacul nu e periculos și are un miros plăcut. — Comandele se fac urgent și să trimit și cu rambursă!

Acest medicament (o rudă de 10 cm. lungă) costă numai 2 cor. 40 fileri. Două ruzi 3 coroane 40 fileri.

Adresați-Vă cu încredere la

Romul Budoiu-Deleanu
în Sibiu-Nagyszeben
(Strada Măcelarilor Nr. 12).

AVIZ.

Comuna Săcel din cercul Săliștei, comitatul Sibiu, dispune de un teritor de pășunat de peste 1500 jugăre. Doritorii de a pășuna acest teritor cu oile pe toamna, iarna și primăvara anului 1910-1911, să se adreseze economului comunal *Ilie Popa* (Tănăsioiu). 217 1-2

Premiat

la expoziția industrială din Sibiu în 1903.

Roate de tors

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție, să află de vânzare la

Emil Krauss

strugărie și atelier cu putere motrică

Sibillu-Nagyszeben,

Margarethengasse Nr. 5.

Ori ce roată ce nu ar merge bine, se primește înapoi.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi sănătatea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesci sunt atrofați și cari în urma ușurării din tinerețe și prin deprinderi rele și-au adunat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul săpăm să ne adresăm stării îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, — trebuie să fie cineva cărui oamzilor să-i încredințeze fără teamă, fără șchiță și cu încrederea măcarilor lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a distinge un astfel de medic specialist, conștiincios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe să ajute și morburilor ca deja eventual există atunci apoi va facea existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr.ului **PALOCZ**, medic de spital, specialist (Budapesta VII, Rákóczi-ut. 10), unde pe lângă discreția sa mai strictă, primește ori-cine (stât bărbați cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesci ale bolnavului să curgă, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se obișnuiește de materile de boală, chinurile suferenței să se liniștească.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. **PALOCZ** vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare chiar și cazurile cele mai neglece, răsela sifilitice boalele de țesut, beșică, nervi și sira spinării, incapacitatea de confuzie a minții, urzările ozanziei și ale sifilitice, erecțiile de spaimă, stăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge de piele și toate boalele organelor sexuale femești. Pentru femei e sală de naștere separată și apără separată. În ceace privește cura, după cură nu este piedecă, căci dacă cineva, din ori ce cauză n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a sa alături de cea mai bună de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curii, epistolele se ard, ori la dorință să retrimit flecăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciala. Visitele se primesc începând de la 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminică până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. **PALOCZ**, medic de spital, specialist, Budapesta VII Rákóczi-ut 10. — Locuința de a 1 Noemvrie: Budapesta, IV, Muzeum-körut 13. 80 62

Nici când!

nu mai schimb altul cu săpunul meu, de când folosesc săpunul de lapte de *crin-Steckenpferd* (marca *Steckenpferd*) de *Bergmann & Co. Teschen a. E.* fiindcă acest săpun rămâne singur cel mai eficace decât toate săpunurile medicinale, cum și pentru îngrijirea unui teint frumos, moale și delicat. Bucata cu 80 fileri să capătă în toate farmaciile, drogheriile și parfumeriile etc. 40 30-40

Pene de pat boeme ieftine!

5 Kilo: noue, scărmanate cor. 9.60; mai bune cor. 12.—; albe, moi, p.foase, scărmanate cor. 18.—; cor. 24.—; albe ra zăpada, moi, pufoase, scărmanate cor. 30.—; cor. 36.—.

Expedarea franco cu rambursă. Schimb și reprimre să admite pe lângă rebonificare de porto. 251 2-6

Benedickt Sachsel, Lobes 184.

posta **Pilsen**, Boemia.

Auleo!

Afurisita de tusa mă înneacă

La tusa, răgușală și întrocenare ajută sigur și repede

Pastilele de piept ale lui Egger

au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare.

Un carton 1 cor. și 2 cor.

Carton de probă 50 fl.

Depoul central:

farmacia „La palatia“

Budapest, VI., Váci körut 17

Tră ască!

Pastilele lui Egger mă scăpară iute.

În Sibiu se poate căpăta la *Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummier, Karl Pissel, August Teutsch.*

În Sebeș la *Wilhelm Lederhilger și Ludvig Binder.*

251 2-26

Singurul institut de asigurare ardelean

„TRANSYLVANIA“

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscut de cele mai efitine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apaducte. 18 34-

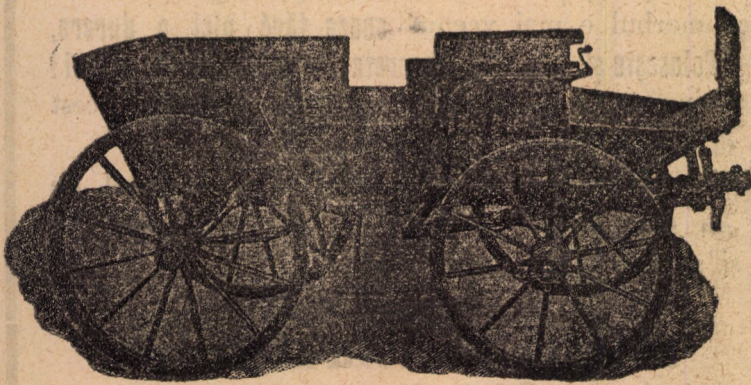
Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909 K 4.831,168-51
Capitale asigurate pe viață achitate 4.571,035-31

Starea asigurărilor cu foc K 112.045,412-
sfârșitul anului 1909 (viață) K 10.847,132-
Fonduri de întemeiere și de rezervă 2.309,387-

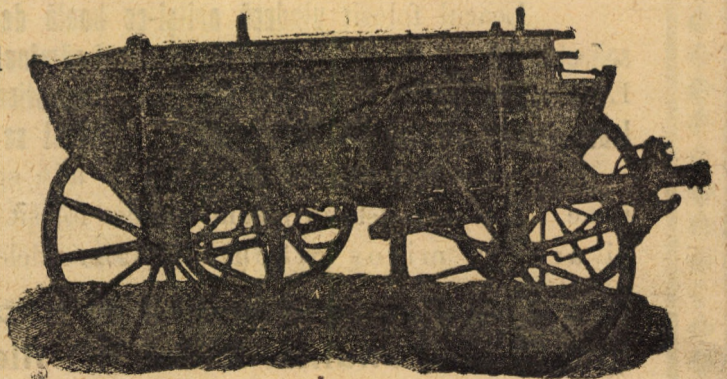
Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile Direcțiunei, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Persoane versate în Acuisiții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile.

Cară și căruțe de ori ce proporțiuni

din cel mai bun material neîntrecut de durabile și ușoare la mers liferează cu preț convenabil

Fabrica fiilor M. LUNGU

Rășinari (Resinár) Szibermegye